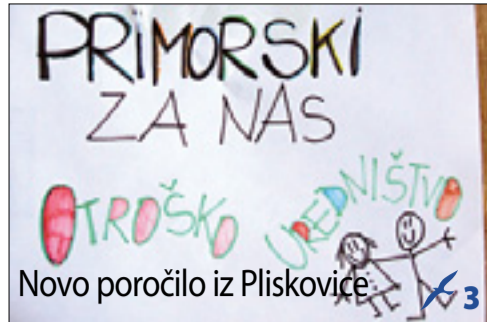

Boris Pahor, darilo mladih ob njegovih današnjih 96 letih

10

Novo poročilo iz Pliskovice

3

Poletje je za Tržaško knjigarno čas, ko je na sporedu največ dela

8

20

Primorski dnevnik

SREDA, 26. AVGUSTA 2009

Št. 201 (19.600) leto LXV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

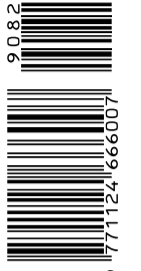
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Ohcet: domiselna, vesela, naša

BREDA PAHOR

Ni kaj, ob vsaki izvedbi moramo ponoviti, da je bila zamisel o Kraški ohceti več kot posrečena. Združiti prvine ljudske tradicije z zakonitostmi množičnega praznovanja ni lahka naloga, nasprotno, lahko bi celo rekli, da gre za združevanja nezdržljivega. Če upoštevamo še dejstvo, da ne gre za uprizoritev večdnevnega poročne običaja, temveč za pravnoveljavno sklenjeno cerkveno poroko, je celotna zadeva po eni strani še bolj zapletena, po drugi pa vsebinsko tehtnejša. Za neposredno prizadete, za organizatorje in celotno skupnost. Zato trditev, da je Kraška ohcet v desetletjih postala ena najodmevnejših oblik promocije Slovencev v Italiji, ni neosnovana. Seveda skriva v sebi zanko posploševanja oz. kar enačenja kulture Slovencev v FJK s tradicijo Krasa, katere odraz je prav priljubljena ohcet. Zamenjati del za celoto je npr. igrica, ki se je že leta poslužuje italijanski tržaški krogi, za katere naj bi Slovenci na Tržaškem živeli le na kraških obronkih in sestavljali folklorno zanimivo skupnost. Boriti se proti takemu pojmovanju s prireditvijo, ki ima tudi folklorne razsežnosti, je drzen izziv s sladkim priokusom. Sladkim zato, ker je bil doslej uspešno izbojevan. Poroka, po ljudskih ali bolj novodobnih običajih, pa je predvsem praznik. Nanj se - kot priča naše izčrpno poročanje - širrom naokoli mrzlično pripravljajo. Uradno se bo slavlje začelo danes v Kraški hiši, praznični dnevi pa se bodo nato bliskovito odrteli do nedelje, ko bo tudi Kraška ohcet 2009 že poglavje naše skupne zgodovine.

AFGANISTAN - Razglasitev delnih rezultatov volitev zasenčilo krvavo nasilje

Karzaj in Abdulah za zdaj skoraj povsem poravnana

Sedanji predsednik dobil 40, njegov izzivalec pa 38 odstotkov glasov

KRAŠKA OH CET 2009 - Danes uradno odprtje

Izročili ženino nošo

Darilo krovnih organizacij SKGZ in SSO - Sešila sta jo Emil Gregori in Vera Milič

TRST - Včerajšnja izročitev ženinove poročne noše je uvedla teden Kraške ohceti, ki ga bo v nedeljo kronal poročni obred na Tabru. Ženin Ivan bo

pred oltar stopil v črni kraški noši z rumenimi elementi, nevestina obleka pa ostaja seveda ovita v skrivnost.

Danes bo v Repnu uradno odpr-

tje letošnje izvedbe, kateremu bo sledil koncert, ki ga pevska zbor iz Repna in Zgonika posvečata Ivani in Deanu.

Na 7. strani

KABUL - Dosedanji afganistanski predsednik Hamid Karzaj in njegov glavni tekmeč, nekdanji zunanji minister Abdulah Abdulah, sta na četrtekovih predsedniških volitvah prejela vsak po približno 40 odstotkov glasov volivcev, so pokazali prvi delni izidi po preštetu desetih odstotkov glasov, ki jih je včeraj objavila afganistanska volilna komisija. Po prvih prešteti glasovih naj bi Karzaj prejel 40,6 odstotka glasov, medtem ko je Abdulahu svojo podporo namenilo 38,7 odstotka volivcev.

Razglasitev delnih rezultatov volitev pa je zasenčilo nasilje, saj je v eksplozijah v Kandaharju umrlo vsaj 36 ljudi.

Na 11. strani

Gostje iz raznih delov Italije spoznavali Nadiške doline

Na 3. strani

Faymann: S pogovori do rešitve problema dvojezičnih tabel

Na 3. strani

Ruski zaključek Festivala Ljubljana

Na 10. strani

Žaveljski uplinjevalnik in solkanska Livarna netita polemiko

Na 12. strani

TRST, GORICA - Na višjih srednjih šolah Preverjanje znanja dijakov z učnimi dolgovi

TRST, GORICA - Pred začetkom novega šolskega leta bo moralo 142 dijakov slovenskih višjih srednjih šol iz Trsta in Gorice, ki jim je bilo junija ob koncu pouka zaradi nekaterih negativnih ocen ocenjevanje preloženo, v okviru preverjanj dokazati, da so nadoknadili učne zaostanke. Dijakov z učnim dolgom je na tržaških šolah sto, na goriških šolah pa 42. Na Tržaškem so se preverjanja že začela v ponedeljek na Poklicnem zavodu Jožefa Stefana, medtem ko bodo na ostalih šolah stekla v prihodnjih dneh. Medtem pa se morajo višje

srednje šole pospešeno pripravljati na reformo višjega šolstva v Italiji, ki bo stekla s šolskim letom 2010/2011, ravnateljstva pa od vlade niso še prejela jasnih smernic o tem, kako naj organizirajo posamezne študijske smeri in njihove predmetnike, tako da ni še jasno, kaj bodo lahko ponujale. Poleg tega pesti šole tudi finančni problem, ki ga ustvarjajo tudi neporavnani dolgovi s strani države: samo slovenskim višjim srednjim šolam v Gorici tako država dolguje okrog 200.000 evrov.

Na 6. in 12. strani

GORICA - Avtosaloni čez mejo vse bolj privlačni

Nekoč po bencin in meso, danes po nove avtomobile

GORICA - V preteklosti so se Goričani odpravljali čez mejo predvsem po kruh, mleko, meso in bencin, sedaj pa je vse več takšnih, ki se odločijo za nakup avtomobila v Sloveniji. Razlog za obisk slovenskih avtosalonov je preprost: pri nakupu avtomobilov nekaterih znamk je v Sloveniji mogoče prihraniti tudi preko tisoč evrov, kar ni zanemarljiva vsota. K temu gre dodati, da je vstop Slovenije v Evropsko unijo prinesel poenostavitev postopka. Na goriški civilni motorizaciji so potrdili, da vsak teden registrirajo vsaj en avtomobil, ki je bil kupljen čez mejo, v zadnjih šestih mesecih pa je število avtomobilov iz Slovenije naraslo.

Na 13. strani

KOROŠKA - Vsakoletno srečanje veteranov druge svetovne vojne na Vrhu

Avstrijska vojska ne bo več sodelovala na spornem srečanju

Shod je ideološko preveč povezan z nacistično ideologijo - Letos ne bo niti koroškega glavarja

DUNAJ - Avstrijska vojska ne bo več sodelovala na spornem srečanju veteranov druge svetovne vojne na gori Vrh, po nemško Ulrichsberg, pri Celovcu na avstrijskem Koroškem, je v nedeljo sporočil avstrijski obrambni minister Norbert Darabos, svojo odločitev pa utemeljil z besedami, da se "dogodek ne distancira dovolj od nacionalsocialistične ideologije".

Kot "kapljo če rob" je Darabos označil medijska poročila, da naj bi eden od organizatorjev srečanja iz Ulrichsberggemeinschaft oz. Skupnosti gore Vrh, Wolf Dieter Ressenig, na spletu prodajal nacistične spominke. Že pred tem pa je glede srečanja, ki je letos predvideno za 20. september, imel "slab občutek z želodcu", poroča avstrijska tiskovna agencija APA.

Srečanje veteranov 2. svetovne vojne na Vrhu pri Celovcu prirejajo od leta 1959. Zaradi redne prisotnosti in sodelovanja nemških nacionalnih in nacističnih krogov je srečanje vseskozi sprožalo ostro polemiko, in sicer prav zaradi njegovega uradnega značaja. Za logistiko je tako skrbela vojska, na srečanju pa so spregovorile pomembne politične osebnosti.

Med drugim je leta 1995 ob robu srečanja na prireditvi v Kri- vi Vrbi spregovoril tudi tedanji predsednik avstrijskih svobodnjakov (FPÖ) in kasnejši koroški deželni glavar Jörg Haider, ki je bi- vse pripadnike nacističnih enot označil za "poštene državljane, ki so znali ostati zvesti svojim prepričanjem". Haiderjev naslednik na čelu koroške deželne vlade Gerhard Dörfler, ki pripada Zavezništvu za prihodnost Avstrije (BZÖ), pa je v ponedeljek sporočil, da na srečanju zaradi njegove "konotacije" ne bo sodeloval.

Avstrijska vojska ne bo več sodelovala na srečanju vojnih veteranov iz druge svetovne vojn na Vrhu, ker je to srečanje preveč povezano z nacistično ideologijo

SEŽANA - Predstavili sežanski občinski praznik

Za praznik vrsta prireditev

Župan Terčon zadovoljen z obračunom - Praznovanja so se začela že v prvih dneh avgusta, zaključek sredi septembra

SEŽANA - Včeraj so na tiskovni konferenci v veliki občinski sejni dvorani predstavili dosežke in pester kulturno zabavni program, ki bo letos potekal ob sežanskem občinskem prazniku 28. avgustu. Praznovanje se je začelo že v začetku avgusta z izborom kraljice terana in bo trajalo vse do srede septembra, ko bo župan sprejel najuspešnejše učence in dijake.

Župan Davorin Terčon je ocenil lansko leto kot leto, ki so ga zaznamovale številne pomembne investicije, a se kljub temu tudi na gospodarskem in družbenem ter socialnem področju pozna gospodarska kriza. »Največja pridobitev je dokončanje srednje večnamenske dvorane in sanacija zunanega amfiteatra Kosovelovega doma, s čimer je Kosovelov dom po 30 letih dela (letos slavi tudi 18 let delovanja kot javni zavod) dokončan. V srednji dvorani bo potekala tudi četrtkova slavnostna seja občinskega sveta, na kateri bomo podelili občinska priznanja. Sicer pa smo največ sredstev in truda namenili infrastrukturnemu urejanju JV dela Sežane (Lehte, Ograde, Lipiška cesta) in SZ dela (C.na Lenivec in Ul.Ivana Turšiča, Kamiionska cesta in del vrhovske ceste). Za investicijo v Kosovelov dom in infrastrukturno urejanje mesta smo pridobili tudi sredstva strukturalnih skladov Evropske unije. Zgradili smo blok socialnih stanovanj, pred nami pa je projekt izgradnje varovanih stanovanj za starejše občane. Veliko pa se vlaga tudi v komunalno opremo, ceste, vodovodne napeljave, infrastrukturo, kanalizacijo. Odrpli bomo nove oz. prenovljene kulturne domove v Dobravljah, Lokvi in Toma-ju, dokončali smo obnovo vrtca v Lokvi, zgraditi pa moramo še lekarno v Dutovljah in zagotovili nove kapacitete vrtca v Sežani,« je poudaril Terčon.

Podžupan Iztok Bandelj je predstavil letošnje občinske nagradence, medtem ko je drugi podžupan Božo Marinac predstavil projekt čezmejnega sodelovanja, ki uspešno poteka že 10 let in se vsako leto vse bolj pogloblja. Predstavil je skupne projekte, ki nastajajo na ravni evropskih razpisov, povezave vodovoda, elektrovdovod, optike in plinifikacije, projekte Mobis, Kras-Carso in zaščite matičnega Krasa, kjer sodelujejo vse kraške občine. Dobro je sodelovanje s čezmejnimi občinami na področju turizma (primer Praznika terana in pršuta v Dutovljah, kjer je bila prvič za kraljico terana iz-

V Botaničnem vrtu v Sežani so predstavili tudi projekt Kraško brkinska pravljica - ponudbe kraških in brkinskih stojnic

O. KNEZ

voljena zamejka). Uspešna je avtobusna povezava Trst-Sežana, skupaj se predstavljajo na sejnih in borzah (Lyon, London), sežanska občina pa neguje stike s pobratenimi občinami v Italiji, na Hrvaške in Češkem. Predlagano pa je, da bi v Sežani nastal konzorcij slovenskih izobražencev za ohranitev slovenskega jezika, je še poudaril Marinac.

Vodja sežanske reševalne postaje zdravstvenega doma Mitja Štok je predstavil pomen dveh reševalnih vozil, ki jih bodo pridobili ob sežanskem prazniku, medtem ko je Majda Valentič poudarila novopozidano območje Lehte v Sežani, kjer so uredili kanalizacijo, ceste, vodovodno omrežje, javno razsvetlavo, električno instalacijo, telefon in plinsko omrežje. Mateja Grzetič Žerjal pa je kot svetovalka za turizem in promocijo predstavila kulturni, športni in zabavni program, ki bo spremljal sežanski občinski praznik.

Sledila je že prva predstavitev ponudbe Krasa in Brkinov z naslovom Kraško brkinska pravljica. V Botaničnem parku so se predstavili ponudniki kraških in brkinskih dobrot v projektu, ki je sofinanciran s strani evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

Olga Knez

LJUBLJANA - Predlog SDS in SLS za izredno sejo DZ o totalitarizmih

Številni odzivi v strankah

Za LDS je zahteva poskus rehabilitacije kolaboracije, v SD pa ne razumejo naglice opozicije

LJUBLJANA - Zahteva poslancev SDS in SLS za sklic izredne seje, na kateri bi sprejeli predlog resolucije o podpori resoluciji o totalitarizmu, je naletela na številne odzive. Za LDS je zahteva poskus rehabilitacije kolaboracije, v SD pa ne razumejo naglice opozicije. "Če resolucija zahteva obravnavo resolucije na izredni seji, naj se na isti izredni seji obravnava tudi oba vojna zakona, ki sta za pravice in položaj naših državljanov mnogo pomembnejša od različnih pogledov strank o tem, kaj se je v posameznih državah Evropske unije dogajalo v času po drugi vojni," so v odzivu na predlog zapisali v SD. Poudarjajo, da ni običaj, da bi resolucije Evropskega parlamenta posebej sprejemali tudi parlamenti držav članic, zato v tej poslanski skupini predlagajo, da državni zbor s sklepom ugotovi, da se je s sprejeto resolucijo Evropskega parlamenta seznanil in navede mesto njene uradne objave v uradnem listu Evropske unije.

Vodja poslanske skupine SLS Jakob Presečnik je poudaril, da se je treba ob vseevropskem dnevu spomina na žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov do vseh žrtev obnašati pietetno in spoštovati vse, ki so se borili proti fašizmu, nacizmu in komunizmu. V SLS so prepričani, da ni mogoče celotnega partizanskega gibanja obtoževati za vse povojne poboje, kakor ni mogoče vseh domobrancev in drugih protikomunističnih borcev obsojati za prisego nemškemu okupatorju.

Naglica opozicije glede sklica izredne seje je za poslansko skupino Zares nerazumna. Kot so zapisali, resoluciji ne nasprotujejo, vendar menijo, da je pomanjkljiva, saj "je pisana v duhu evropske

desnice". Poudarili so še, da je razprava o resoluciji odprta in poteka od začetka poletja. Za Zares je pomembna uvodna interpretativna izjava v resoluciji, v kateri bi bile poudarjene specifične posebnosti različnih držav - Slovenija v resoluciji ni omenjena, so zapisali v izjavi za javnost. Prav tako se jim zdi pomembno, da "se resolucija ne dotakne vloge Rimskokatoliške cerkve v obdobju, ki ga zajema".

V poslanski skupini SNS so prepričani, da resolucija o evropski zavesti in totalitarizmu skrajno neustrezno obravnava različne pojave totalitarizma v Evropi, je pojasnil vodja poslancev SNS Zmago Jelinčič. Zapisal je tudi, da o tem "zgovorno priča že gola statistika, kaj šele vsebina. Od skupaj 39 uvodnih ugotovitev, glavnih točk in alinej decidirano navaja komunizem in stalinizem enajst točk, fašizem in nacizem pa le ena".

V LDS pa ocenjujejo, da gre pri zahtevi poslancev SLS in SDS za sklic izredne seje DZ o resoluciji o totalitarizmu "za ponoven poskus sprememb zgodovinskih dejstev in rehabilitacijo kolaboracije". Prepričani so tudi, da je "sprava s to pobudo ponovno postala žrtev dnevno političnih ambicij čistih, ki se na verbalni ravni zanjo najbolj zavzemajo".

Evropski parlament je aprila letos sprejel resolucijo o evropski zavesti in totalitarizmu, v kateri je pozval k razglasitvi 23. avgusta za vseevropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov. V ponedeljek pa je skupina poslancev SDS in SLS vložila zahtevo za sklic izredne seje DZ, na kateri bi obravnavali in sprejeli predlog resolucije o podpori resoluciji o totalitarizmu. (STA)

Na slovenskih cestah letos zaradi prevelike hitrosti umrlo 40 ljudi

LJUBLJANA - Slovenska policija je minuli teden končala s poostrenim nadzorom hitrosti na cestah, ki ga je izvajala v zadnjih štirih mesecih. V tem obdobju se zgodi največ prometnih nesreč, najpogostejši vzrok zanje pa je hitrost. Na slovenskih cestah je letos zaradi prevelike hitrosti umrlo 40 oseb, lani v enakem obdobju pa 56. V akciji je bilo izrečenih okoli 2800 represivnih ukrepov, največ glob in tudi obdobjnih predlogov. Policija je tako v okviru akcije na avtomobilski cesti, kjer so postavljeni stacionarni radarji, v enem dnevu izmerila 40 voznikov, ki so prekorali hitrost za več kot 50 kilometrov na uro. To pomeni, da bo nadaljnji postopek zoper njih potekal pred sodiščem. Med nadzorom so oglobili tudi kar nekaj tujcev in voznikov motornih koles. V istem obdobju je hitrost prekoralo tudi 56 tovornih vozil. Ustavili so tudi voznika, ki je vozil 200 kilometrov na uro. Najhitrejši vozniki so sicer osebe stare od 20 do 45 let, a to ni neka posebnost, saj je v tem starostnem obdobju tudi največ voznikov. So pa v prometnih nesrečah najpogosteje udeleženi vozniki, stari do 25 let.

V Sloveniji bencin cenejši, dizel dražji

LJUBLJANA - Cene naftnih derivatov v Sloveniji so se včeraj spremenile. Neosvinčeni 95-oktanski bencin se je pocenil za 0,004 evra na 1,142 evra za liter, cena 98-oktanskega bencina je ostala nespremenjena pri 1,165 evra na liter. Cena dizelskega goriva se je zvišala za 0,011 evra na 1,061 evra, kurilnega olja pa za 0,006 evra na 0,611 evra na liter.

Z novo smučarsko sezono tudi v Avstriji obvezne čelade za otroke

DUNAJ - Na avstrijskih smučiščih bo z novo smučarsko sezono obvezna uporaba čelade za otroke do 15. leta. Za spoštovanje nove zakonodaje bodo odgovorni starši oz. skrbniki mladih smučarjev. Odrasli bodo še naprej lahko sami odločali, ali bodo nosili čelado ali ne. Uporaba smučarske čelade za otroke je že obvezna v več državah, tudi v Sloveniji in Italiji. V Sloveniji morajo imeti v skladu z zakonom o varnosti na smučiščih čelado mlajši od 14 let, za kršitelje pa je predvidena globa od 30 do 150 evrov. Uporaba čelade je za otroke obvezna tudi v Italiji, za neupoštevanje tega predpisa pa je zagrožena kazen do 150 evrov.

BENEČIJA - Na delovnem kampu združenja Pro Loco Nediške doline in Legambiente

Gostje iz različnih delov Italije spoznavali lepote Nadiških dolin

Kamp je vodila mlada Cecilia Blasutig - Urejali so steze med Klodičem in Hostnami ter pri Topolovem

BENEČIJA - Spoznavanje Benečije in njene okolice z udeležbo na desetdnevem delovnem kampu, ki ga je v sodelovanju z okoljevarstvenim združenjem Legambiente že drugo leto zapored priredila organizacija Pro Loco Nediške doline, lahko predstavlja zanimive alternative in delovne počitnice. Tako je osem ljudi iz različnih delov Italije (iz Rima, Neaplja, Genove, Padove, Bassana del Grappa in Macerate) med 7. in 16. avgustom prebivalo v Topolovem in pod vodstvom vodje kampa Cecilie Blasutig in njenega namestnika Valentina Floreanciga v dopoldanskih urah čistilo pot, ki povezuje Klodič s Hostnami in razne steze v okolici Topolovega. Popoldne in zvečer pa so spoznavali beneške tradicije in kulturo ter si ogledovali Nadiške doline in bližnjo okolico.

»Šli smo na "senjam" v Matajur, kjer so lahko vsi tudi zaplesali, občudovali ognjemete v Barnasu, peljali pa smo jih tudi v Kobarid, kjer so si ogledali muzej, in na kopanje v Čezsočo. Enkrat smo šli tudi v Most na Soči, organizirali pa smo tudi zgodovinski dan na Kolovratu. Vsi udeleženci so z veseljem poslušali tudi zgodbe in legende, ki so jim jih pripovedovale domačinke v Topolovem, navdušil pa jih je tudi koncert skupine BK Evolution in obisk harmonikarjev,« je povedala še ne dvajsetletna Cecilia, ki je bila s svojo izkušnjo na koncu zelo zadovoljna, čeprav jo je na začetku skrbelo, kako se bo stvar iztekla.

»Udeleženci so bili vsi precej starejši od mene, saj so bili stari trideset ali več let. Na začetku je bil to zame problem, kasneje pa se je le izšlo. Tudi oni so imeli prve dni nekaj težav, saj so se morali privaditi na življenje na vasi. To je veljalo predvsem za tiste, ki so prihajali iz Rima. Nihče pa ni vedel, da živi v teh krajih slovenska manjšina, tako da so se v teh desetih dneh naučili marsikaj novega.«

To pa ni bil edini delovni kamp, ki ga je v poletnih mesecih priredilo združenje Pro Loco Nediške doline, kot nam je povedal predsednik Antonio De Toni. V sodelovanju s čedajskim vzgojno izobraževalnim in nastanitvenim centrom za priseljence Civiform in s finančno podporo Pokrajine Videm je približno trideset mladoletnih priseljencev od junija dalje skrbelo za vzdrževanje in urejanje različnih poti in zelenih površin v občinah Prapотно, Dreka, Srednje in Grmek. Med drugim so uredili tudi jarke iz prve svetovne vojne na Kolovratu. S svojim delom bodo zaključili konec meseca, ko bodo organizatorji pripravili tudi dokumentarno in fotografsko predstavitev uspešnega projekta, za katerega upajo, da ga bodo lahko čim prej ponovili.

T.G.

Gostje iz različnih delov Italije so urejali tudi steze v okolici slikovite vasice Topolov

NM

AVSTRIJA - Avstrijski kancler danes na obisku v Sloveniji

Faymann za rešitev problema dvojezičnih tabel z neformalnimi pogovori z vsemi strani

Avstrijski kancler Werner Faymann prihaja danes v Ljubljano, kjer bo govoril tudi o dvojezičnih krajevnih napisih na Koroškem

ARHIV

DUNAJ - Avstrijski kancler Werner Faymann želi rešitev vprašanja dvojezičnih krajevnih tabel na avstrijskem Koroškem doseči ob vključitvi predstavnikov slovenske manjšine in v prvi vrsti z neformalnimi pogovori. Kot je namreč po včerajšnji seji vlade na Dunaju dejal Faymann, on ni za "velika omizja s številnimi žarometi in brez smisla".

Faymann bo danes obiskal Slovenijo, kjer se bo sestal s premierjem Borutom Pahorjem. Kot je napovedal, o konkretnem številu dvojezičnih krajevnih tabel na tem srečanju ne bo govora. Pripravljalni pogovori z Ljubljano so po njegovih besedah tudi pokazali, da slovenska stran tega ne pričakuje. Vsem je namreč jasno, da pri tako občutljivih zadevah ne more biti dogovora brez soglasja koroških Slovencev.

Kancler je tudi poudaril, da načrtuje pogovore z Zavezništvom za prihodnost Avstrije (BZÖ), ki ima oblast na avstrijskem Koroškem. Če se bo izkazalo, da BZÖ ni zainteresiran za doseganje rešitve, pa bo treba preveriti, ali se da doseči dogovor s preostalimi tremi strankami (socialdemokrati (SPÖ), ljudsko stranko (ÖVP) in Zelenimi). Primarni cilj je sicer vključiti vse stranke, je povedal.

O konkretnem časovnem okviru za rešitev spora glede dvojezičnih tabel pa ni želel govoriti. "Človek v politiki ne bi smel lagati," je dejal, a dodal, da bi moral biti spor rešen že davno. Poslej se bo iskalo možnosti, kako pomagati uresničiti razsodbo ustavnega sodišča. Lokalnega prebivalstva pri tem ne bodo obšli, ampak bo vključeno v pogovore, je še zatrdil kancler. (STA)

PRIMORSKI ZA NAS - OTROŠKO UREDNIŠTVO

Mali kuharji na delu

Skupino Plaskis sestavljamemo Emma, Irina, Mirjam, Nika P., Peter, Primož in Tina. V ponedeljek popoldne smo v kuharski delavnici mesili kruh. Uporabili smo moko, mlačno vodo, kvas, sol in med (lahko pa bi tudi sladkor). Skupaj smo oblikovali ptičke, polčke, žemljice in pince. Mesti kruh nas je naučila kuharica Emilija, ki je simpatična, smešna in zelo klepetava.

Skupina Plaskis

V skupini Plaskis smo razumeli, da ne bomo nikoli delali v ribarnici. Včeraj smo namreč

smrdeli po ribah, ker smo se udeležili kuharske delavnice: vodila jo je kuharica Emilija Purič, ki je poznana po vsem svetu.

Kako očistimo ribe? Sardone in sardine najprej damo v slano vodo, da ne bi preveč

več fotografij na www.primorski.eu

Nika P. je v svoj objektiv ujela pripravo testa, Erika pa čiščenje sardonov

smrdele (čeprav so naše vseeno smrdele). Nekateri med nami niso želeli gledati, večina pa je vseeno odtrgala ribi glavo. S prsti smo odprli njen trebuh in odstranili notranje organe ter kosti.

Gospa Emilija je ugriznila v surovo ribo, da bi nam dokazala, da lahko ribe jemo tudi, ko so surove.

Guglielmo, Irena, Jasmin, Klara, Nika, Raffaele in Vida

KOBARID

Najdeno orožje v muzeje

KOBARID - Predstavniki slovenske policije bodo muzeju v Kobaridu danes ob 12. uri podarili okoli 20 kosov orožja iz prve svetovne vojne, ki so ga policisti zasegli ali našli pri svojem delu. Kot so sporočili iz sektorja za odnose z javnostmi na policiji, so se odločili, da bodo zgodovinsko orožje raje podarili, namesto da bi ga uničili. V prihodnjih dneh bodo s tridesetimi kosi orožja iz druge svetovne vojne obdarili še Muzej novejšje zgodovine Slovenije v Ljubljani.

Policisti pri svojem delu velikokrat najdejo tudi najrazličnejše orožje. Marsikaj jih o tem obvestijo tudi občani, ki naletijo na vojaške ostanke iz prve in druge svetovne vojne, ki jih je očitno še vedno precej. Običajno ga uničijo, če pa gre za zgodovinske ostanke, pa ga lahko, tako kot se je zgodilo tokrat, tudi podarijo muzejem. (nn)

ODPRTA TRIBUNA

Manjšina potrebuje reforme, ki ne bodo posledica prisile temveč sad razvojne vizije

V teh še počitniških dneh sem razmišljal o prihajajoči sezoni in si postavil vprašanje, kako se je lotiti ob dejstvu, da smo naš (Skgz) kongres nastavili v luči potrebnih reform in si kot prioriteto nalogo zadali skrb, da jih bomo začeli udejanjati.

Naloga ni enostavna, saj se dobro zavedam, da je za takšne pomembne izbire bistveno, da obstaja široko soglasje in stvarna volja, da se iz teorije preide v prakso. Vsi se v bistvu strinjajo in podpirajo potrebo po spremembah v manjšini. V isti sapi pa zaznavam bojazen marsikoga, da bi lahko reformni val spremenil dosedanjí utečeni (in večkrat zbirokratiziran) sistem in zamešal karte na mizi. Bojazen nosi v sebi tudi več interesnih razlogov. Problem je tudi, da v naši skupnosti ne uspejo sestaviti omizja (manjšinskega vrha), ki bi prevzelo nalogo in skrb voditi in usmerjati našo narodnostno skupnost. Smo v bistvu manjšina brez vodstva, ki bi bilo sinteza tako civilne kot politične družbe in ki bi uživalo potrebno podporo.

Globoko sem prepričan, da moramo vztrajati pri reformnih izbirah. To moramo storiti čim prej, ker se bližajo (v nekaterih primerih so že tu) časi, ki od nas zahtevajo takšen pristop, če želimo dobro naši skupnosti, predvsem njenemu organiziranemu delu.

Ko smo leta 2001 dobili zaščitni zakon, smo se zavedali, da zakonska zaščita ne bo dovolj, če ne bomo tudi znotraj nas samih spremenili določen sistem, ki je bil uspešen in učinkovit v daljšem povojnem času. Tudi v našem ožjem in širšem okolju se je marsikaj spremenilo. Nastala je ideja o programski konferenci in se v bistvu ugasnila ob njenem samem nastanku.

Področje kongresu so mi večkrat zastavili vprašanje, kako mislimo konkretno udejanjati reforme, za katere smo se opredelili. Zame je reformizem razumski in realistični odnos do stvarnosti, v kateri živimo. Manjšinska reforma je proces, ki potrebuje določen čas, z njenim začetkom pa ne moremo več odlašati. Določiti je treba okvir, strategijo in začetki z delom. Z zanimanjem sem prebral misli Igorja Kocijančiča, ki je v intervjuju za PD povedal, »da manjšinska organiziranost krvavo potrebuje korenite in smiselne reforme, ki so bile že zdavnaj nakazane (menim, da je mislil na programsko konferenco). Odpravo dvojniki, poenostavitev pretiranih razčlenjenosti v manjšini ter opredelitev prioritete. Najprej bi bilo treba zagotoviti obstoj in razvoj primarnih oz. profesionalnih ustanov, nato sistematizirati še vse ostalo. Ta proces je neizbežen in bojim se, da bo gospodarska kriza ta proces še pospešila. To pomeni, da tvegamo tako reformo, ki bo bolj rezultat prisile, kot pa sad dogovarjanja in razvojne vizije.«

Vizija je bistveni del neke strategije, ki jo v tem času v manjšini pogrešam. V zadnjih tednih sem bral nekatere izjave in stališča, ki posredno obravnavajo tudi tematično manjšinskih reform, oz. odnosa manjšine do okolja, kjer živi.

Predsednik vzhodno-kraškega rajonskega sveta je ugotovil, da se nas je lotil »sindrom polne riti«, čes da naša splošno blagostanje odvrča od protestiranja. Mnenja sem, da je lahko protestiranje le eno od možnih sredstev, da dosežeš zastavljeni cilj. Brez strategije in jasne vizije, kaj pravzaprav hočeš, je protest le zaradi protesta premalo, tudi ko gre za izredno pomembne zadeve, kot je denimo tržaški regulacijski načrt in poseganje na teritorij, kjer živi tudi naša skupnost. Nešteto krat smo razpravljali o problematiki našega teritorija (primer kraške gorske skupnosti) in vedno pokazali šibkost zaradi zmede idej in nakazanih rešitev, ki so bile prej izraz potreb posameznih komponent, kot pa rešitev, ki bi bila sinteza v korist celotne naše skupnosti.

Izpod peresa iste novinarka, ki je misli predsednika rajonskega sveta prenesla v uvodnik, sem prebral zanimivo razmišljanje ob primeru proseškega obiska italijanskega kmetijskega ministra, med katerim je bila slovenska beseda izrinjena. Izpostavila je misel tržaškega psihoanalitika, »čes da nekateri se najbrž nezavedno veselimo, če nam pomažejo spomenik: tako lahko vsa skupnost spet utrjuje svojo borbena identiteto žrtve.« In ob tem kolegica ugotavlja, da znamo poiskati skupni jezik samo v vlogi žrtve, ne pa, ko je treba načrtovati manjšinski razvoj, poiskati odgovore na preštevila odprta vprašanja, ali preprosto razmisli, kako v tretjem tisočletju promovirati to našo skupnost. Njeno stališče podpišem in si postavim vprašanje: ali nismo tega sposobni, ker nam je zmanjkalo protestni duh? Osebnost se bolj nagibam k ugotovitvi, da v manjšini ni potrebne vizije in strategije ter primerno vodilno jedro, ki bi znalo stvari postaviti v prakso. Ko bi bili sposobni takšnega miselno-operativnega koraka, bi lahko rekli, da smo na dobri poti manjšinske reforme.

Prijatelj in predsednik koroške Zveze slovenskih organizacij Marjan Šturm je ugotovil, da »prekomejno sodelovanje med Koroško in Slovenijo se hitro razvija. To so konkretni projekti, ki prispevajo k poznavanju novih ljudi in krajev. To je medkulturni dialog, ki bistveno prispeva k evropskemu zblizavanju in ki presega stare nacionalizme in zamere in je veliko bolj atraktiven, kot nekateri politični manjšinski dejavniki.«

V naši organizaciji smo bili vedno pozorni do vprašan dialoga in to kljub nekaterim kritikam, čes da naša pretirana skrb za medkulturnost in večjezičnost šibi narodnostno identiteto. Kot da bi identiteta avtomatično rastle v sorazmerju s »sovravnostjo« do drugače govorečega.

Tudi takšni in podobni primeri sodijo v okvir tiste reformne poti, ki mora primerneje doreči tudi zahtevno in zapleteno vprašanje narodnostne identitete in se izogniti kategorizaciji v dobre in slabe Slovence. Skrb za slovenstvo se ne meri s pripadnostjo eni ali drugi stranki ali s pretiranim, da ne rečem včasih patetičnim patriotizmom, ki je večkrat izraz določene narodne lagodnosti in udoben umik od potrebnega in zahtevnega soočanja v večjezičnem in večkulturnem prostoru.

Prepričan sem, da je ob potrebni in nujni skrbi za razvoj slovenskega jezika in narodne identitete enako potrebno, da ustvarimo čim boljše pogoje, da se v prostoru, kjer živimo, politična klima spremeni nam v korist in da se poveča krog tistih (ne)Slovencev, ki se bodo približali naši kulturi in jeziku, ga začeli obvladovati in s tem tudi bolj spoštovati našo skupnost.

Ravno tako sem prepričan, da manjšini koristi sodelovanje med našo Deželo z bližnjo Slovenijo in naše pozitivno soočanje z italijansko skupnostjo v Istri. Vprašanje je, koliko v resnici delamo v to smer. Če pomislimo, koliko energije posvečamo bolečim polpretekli zgodovini teh krajev, bo jasno, da nam zmanjkuje sil za pogled in načrtovanje bodočnosti, ki bi bila bolj atraktivna in zanimiva, še posebno za mlajše generacije, ki so manj obremenjene s fojbami, povojnimi poboji in raznimi totalitarizmi.

In še primer, ki zadeva enkratno priložnost, ki nam jo ponuja prostor brez meje. Nogometni klubi Mladost, Sovodnje in Adria iz Mirna (v Sloveniji) so se dogovorili, da bodo sodelovali na mladinski ravni. »V duhu čezmejnega sodelovanja in čezmejnih prvenstev«, je ugotovil predsednik sovođenjskega športnega društva Zdravko Kuštrin, »smo s tem dogovorom dejansko šli dlje. Ustanovili smo prvo čezmejno ekipo.«

Reformizem, takšnega, kot ga imam v mislih, zadeva tudi drugačen, bolj aktiven pristop do obmejnega prostora. Povsem primerno bi bilo, ko bi tudi na drugih področjih naše aktivnosti posnemali dobro prakso Mladosti, Sovodnji in mirenske Adrije. Postali bi protagonisti obmejnega prostora in bi močneje osmislili vlogo naše narodnostne skupnosti.

Rudi Pavšič

Slike, ki niso le spomin

PRIPRAVLJA: FILIP FISCHER

Ekspertiza

Ko me je znanec prosil, naj si natančneje pogledam sliko, do katere se je dokopal, in mu povem kaj več o njej, sem mu rade volje ustregel.

Najprej sem ugotovil, da se je pred objektiv postavila skupina ljudi v prazničnih »gvantih«. Sodeč po oblačilih naj bi šlo za posnetek iz let tik pred izbruhom prve svetovne vojne. Moški nosijo kravato ali metuljčka, na telovnikih je videti verižice žepnih ur. Večina moških je brkatih, saj se je tedaj tako šikalo.

Opazil sem v prvi vrsti mladeniča – zdel se mi je časnikar – z beležnico in svinčnikom. V prvi vrsti je bil tudi mož s časopisom. Skoraj gotovo gre za tržaško Edinost, sem si mislil.

S skenerjem sem elektronsko povečal stran, kolikor se je pač dalo. Neznanec je žal spraskal s slike glavo časopisa, vendar sem utegnil razbrati dva naslova: »Brzobjavne vesti« in »Ima li Bolgarska pravico do svobode?«. Sodil sem, da se naslov o Bolgariji gotovo nanaša na eno izmed dveh balkanskih vojn, leta 1912 in 1913. Nisem imel časa, da bi se podal v Narodno in štu-

dijsko knjižnico in prelistal ta dva letnika Edinosti in naletel na stran s tema naslovoma. To sem naložil lastniku slike, da bi tako ugotovil, kdaj se je družčina zbrala in slikala. Znancu sem rekel tudi, da je posnetek verjetno z nekega praznovanja »edinjašev«, to je uslužbencev Edinosti. Kje pa so se slikali, tega nisem mogel ugotoviti.

Znanec je bil zadovoljen z mojo ekspertizo. Povalbil me je na ekspresno kavo v bar in mi zagotovil, da bo kmalu sledilo kaj bolj konkretnega. Od taktat ga nisem več videl.

PISMA UREDNIŠTVU

Odgovor županu Giorgiu Retu

Zanemarjen položaj vaškega jedra v Nabrežini je vsem na očeh, razen devinsko-nabrežinskemu županu Giorgiu Retu. Župan Giorgio Ret pravi, v pismu, ki ga je naslovil uredništvu Primorskega dnevnika z dne 8. 8. 2009, da preden je prišel na oblast na občino, ni obstajala še nikakršna vizija, niti najmanjši osnutek projekta, še manj pa kako upanje.

Župan Ret na koncu zelo kritično ocenjuje moje delo, ko sem bil občinski svetnik in odbornik v prejšnjih občinskih upravah in trdi, da nisem storil ničesar. No, župan Ret ni moral vedeti, da je delo v občinski upravi skupinsko, sad timskega dela. Župan pa uporablja takšen ton, da izgleda, da je naredil vse on. To ni res!

Ni res, ko pravi, da na občini ne obstaja noben osnutek za načrtno obnovitev nabrežinskega trga; naj Ret pogleda v pisarnah ali pa še bolje v arhivih letnika 1987-1988, ko se je v mandatni dobi župana Bojana Brezigarja pripravljalo in uresničilo tozadevni projekt. Mislim, da bi bilo pametno, ko bi se postavil v stik z bivšim županom Brezigarjem ali pa tudi z arh. Antonijem, ki je taktat sodeloval pri oblikovanju načrta za nabrežinski trg, ki je bil med drugim predstavljen tudi javnosti, v prostorih občinske knjižnice. Naj Brezigar in Antoni pričata o tem!

Da se danes župan Giorgio Ret in drugi člani uprave pogajajo z nekaterimi javnimi ustanovami za obnovo stavbe,

kjer je bila nekoč šola, je to vsem znano. Kaj pa z jusarji, ko je že pred tremi leti občinski svet soglasno sprejel smernice transakcije? Kolikor je meni znano, je bila pristojna komisija za reševanje te problematike sestavljena komaj pred letom dni in je že nekaj mesecev, da ima desnosredinska koalicija, ki vodi občinsko upravo, domače jusarje dobesedno za norca.

Kar se nazadnje tiče pločnikov in kanalizacije na pokrajinski cesti št. 5, na relaciji Nabrežina-Šempolaj, ni res, da bo uprava rešila vprašanje nabrežinskih pločnikov, t.j. od križišča za Šempolaj do osnovne sole Virgila Ščeka. Tudi tu župan Ret ne govori resnice. Bo vendar poskrbel za ureditev pločnikov v kamnolomih od osnovne sole Virgila Ščeka do bivše Stolfove hiše, pri tem pa ni upošteval ali preprosto pozabil, da bodo mesnica, lekarna in poštni urad v vaškem središču v Nabrežini ostali brez zaščitenih pešpoti. Poleg tega, za ureditev ceste v »podmeji«, od pokopališča do stare vasi, so sedanji upravitelji poskrbeli šele pred tremi leti in to na predlog, ki ga je svetnik in odbornik Viktor Tanze predstavil »davnega« leta 1996.

Massimo Veronese, načelnik liste Skupaj

LJUBLJANA Kociprovi stripi v KUD France Prešeren

Serijo postavitev pod skupnim naslovom Slovenski stripovski klasički v KUD France Prešeren v Ljubljani so sinoči zaključili z odprtjem razstave Marka Kocipra. Avtor velja za enega najbolj plodovitih slovenskih avtorjev z izredno svojskim likovnim in pripovednim pečatom. Na odprtju je Kociper predstavil tudi svoj novi album Jazbec in ostali svet.

Rdeča nit stripovskega ustvarjanja Marka Kocipra (1969) je erotika. Zdrsu v ceneno pornografijo se avtor izmika s humorjem ter z grotesknostjo in absurdnostjo situacij, v katere zapleta svoje like. Njegove stripe bi lahko opredelili še z drugimi zvrstnimi oznakami; zlasti sta to avtobiografija in satira, občasno tudi znanstvena fantastika, so sporočili iz KUD France Prešeren.

Vse omenjeno velja tudi za novi Kociprov album Jazbec in ostali svet, ki bo izšel v zbirki Republika Strip. V središču dogajanja je Jazbec, nič kaj kreposten lik - zabušant, ženskar in neskromen pivec. Njegove slabosti so dokaj ljudske in tudi zato vzbujajo nemalo simpatij. Razstava vključuje tudi Kociprova dela starejšega datuma: Erotični almanah, Hardy hard hotel, Deja vu in Prvič in bo v trnovskem kulturnem hramu na ogled do 7. septembra.

ŠOLSTVO - Pred začetkom šolskega leta dodaten trud za dijake z učnimi zaostanki

Preverjanje znanja za sto slovenskih višješolcev

Začeli so v ponedeljek na DPZIO Stefan, ostale višje šole bodo prišle na vrsto v prihodnjih dneh

Poletne počitnice se za učence in dijake iztekajo, saj bo čez dva tedna treba zopet v šolo. Pred začetkom pouka pa bodo nekateri morali opraviti še eno obveznost: gre za preverjanje znanja tistih dijakov višjih srednjih šol, katerim je bilo ob koncu zadnjega šolskega leta ocenjevanje preloženo zaradi negativnih ocen v nekaterih predmetih. Na podlagi preverjanja bodo na posameznih šolah namreč odločili, ali so dijaki, ki so medtem po koncu rednega pouka bili deležni tudi dodatne učne pomoči oz., kot pravijo na šolah, dopolnilnega pouka, nadoknadili učne zaostanke in lahko prestopijo v višji razred.

Junija je bilo ob koncu pouka število dijakov oz. dijakinj, katerim je bilo ocenjevanje preloženo, okroglo, saj jih je bilo natanko sto, zdaj pa jih pred začetkom novega šolskega leta čakajo preverjanja. Na Poklicnem zavodu Jožefa Stefana, kjer je bilo ob koncu šolskega leta 26 dijakov z učnimi zaostanki (po trinajst za mehanski in elektronski oddelek) so s preverjanji začeli že v ponedeljek in bodo trajala do petka, potekajo pa v obliki pisnih nalog: dijaki, ki bodo po pisni nalogi še negotovi, bodo lahko tudi ustno izprašani. Kar se tiče predmetov, sta bili v ponedeljek na sporedu slovenščina in zgodovina, včeraj matematika, angleščina in mehanska tehnologija, danes bodo prišle v poštev fizika, elektronika in sistemi, jutri pa italijanščina, elektronika in praktične vaje, medtem ko bodo v petek na sporedu politične vede.

Na ostalih višjih srednjih šolah niso še začeli s preverjanji. Prva šola, kjer bodo le-ta na sporedu, je Trgovski tehnični zavod Žige Zoisa, kjer ima učne zaostanke 23 dijakov (enajst na oddelku za knjigovodje in dvanajst na oddelku za geometre) in kjer se bodo preverjanja začela jutri, trajala pa bodo do sobote. Na oddelku za geometre bodo kot prvi prišli na vrsto dijaki, ki imajo učne zaostanke iz matematike, zgodovine, prirodopisa, zemljepisa in slovenščine, na oddelku za knjigovodje pa tisti, ki morajo popraviti ocene iz nemščine, matematike, naravoslovja, angleščine, politične ekonomije, gospodarskega zemljepisa, prava in gospodarskega poslovanja.

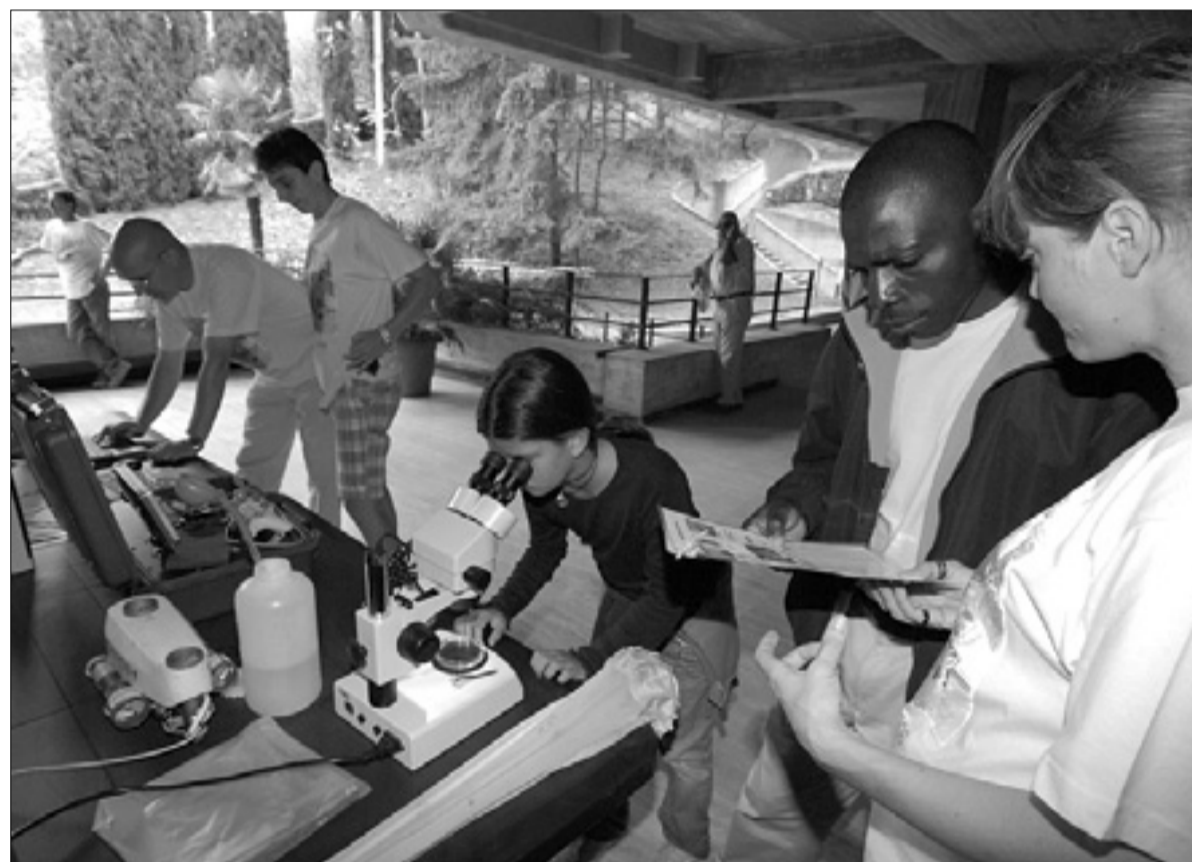
V soboto in ponedeljek bodo preverjanja potekala na Pedagoškem in družboslovnem liceju Antona Martina Slomška, kjer mora ocene popraviti 22 dijakov (devet na pedagoški in trinajst na družboslovni smeri). V soboto bo na sporedu pisni del, ki se bo začel z nalogo iz slovenščine, v ponedeljek pa ustni del, kjer bo kot prva na sporedu prav tako slovenščina.

Za 29 dijakov Liceja Franceta Prešerna pa bo čas preverjanja napočil prihodnji teden, trajal pa bo od torška do četrtega. Na naravoslovno-multimedijški in jezikovni smeri mora ocene popraviti po šest dijakov, na znanstvenofizikalni dvanajst, na klasični smeri pa pet. Torek in sredo bosta posvečena pisnim nalogam iz latinščine, italijanščine, grščine, slovenščine, matematike, angleščine, nemščine in ruščine, medtem ko bo v četrtek napočil čas ustne preizkušnje iz matematike, italijanščine, latinščine, prirodopisa, grščine, slovenščine, angleščine, nemščine in fizike.

Teden pozneje pa se bo na višjih srednjih šolah začel pouk: prvi bodo v šolske klopi sedli dijaki liceja Prešeren in zavoda Zoisa, za katere se bo pouk začel 10. septembra, zatem jim bodo sledili dijaki liceja Slomšek, kjer bo šolski zvonec zazvonil 14. septembra, in dijaki zavoda Stefan, ki bodo v klopi sedli 15. septembra. (iž)

ZNANOST - Center za teoretsko fiziko Abdus Salam

Enoletno podiplomsko izobraževanje za 48 študentov iz držav v razvoju

Oseminštirideset študentov iz držav v razvoju je uspešno zaključilo enoletno podiplomsko izobraževanje na Mednarodnem centru za teoretsko fiziko Abdus Salam v Miramaru (ICTP). Podiplomski študijski program zaobjema štiri študijska področja, in sicer fiziko kondenzirane materije, fiziko zemeljskega sistema, fiziko visokih energij in matematiko. K tem gre dodati še smer osnovne fizike, ki je v bistvu namenjena študentom iz subsaharske Afrike in jim ponuja vrsto sodobnih smernic in temeljev fizike. Po mnenju koordinatorskega

podiplomskega programa v miramarskem centru teoretske fizike, prof. Seifallah Randjbar-Daemija, je cilj tega študija ta, da afriškimi študentom posreduje osnove fizike, ki jim bo nedvomno olajšala nadaljnji študij fizike v miramarskem centru. Mnogi so bili namreč tisti, ki so uspešno zaključili enoletni tečaj in so bili sprejeti na nadaljnji študij v miramarskem centru oz. na tržaški univerzi.

»Trdno verjamemo, da je treba pomagati mladim iz nerazvitih držav. Pomagati jim moramo predvsem pri pre-

moščanju tistih vzgojnih ovir, ki jih v dobrem in slabem postavlja država, v kateri so se rodili, in jim ponuditi priložnost za rast in razvoj.« je dejal direktor centra Abdus Salam Katepalli R. Sreenivasan. Nedvomno bodo študenti okrepili kadre in prevzeli vodilna mesta v domačih znanstvenih krogih, v katerih je še kako potrebna prenova vzgojnega, raziskovalnega in gospodarskega sistema. Podiplomskega študija se je letos udeležilo 28 afriških študentov (14 iz manj razvitih držav), 17 azijskih (4 iz manj razvitih držav) in 3 iz Južne Amerike.

ROMUNIJA - Izročitev dveh obsojencev italijanskim oblastem

Devet let na begu

Leta 2000 sta bila Aurel in Toader Irimia v Trstu obsojena zaradi tihotapljenja z ljudmi

Danes zjutraj bosta ob spremstvu osebja mednarodne policije Interpol stopila na italijanska tla Aurel in Toader Irimia, 40 in 34 let stara romunska državljana, ki ju Romunija izroča italijanskim oblastem. Po skoraj desetletnem begu ju je 11. avgusta v njuni vasi prijel romunska policija. Leta 2000 sta bila v Trstu obsojena na 25 oziroma 20 let zapora zaradi tihotapljenja z ljudmi. Aurel Marinel Irimia in Toader Irimia, znan z vzdevkom Rachi, sta v devetdesetih letih vodila kriminalno združbo, ki je več sto državljanom Romunije in drugih vzhodnoevropskih držav omogočila nezakonit vstop v Italijo in zahodno Evropo. Proces proti njima in še devetim romunskim članom združbe je potekal v letih 1999 in 2000, Aurelu in Toaderju Irimii so sodili v odsotnosti. Obsojena sta bila na 25 in 20 let zapora, prijeli pa so ju šele pred dvema tednoma, devet let pozneje.

S pomočjo sorodnikov in prijateljev sta se Aurel in Toader Irimia skrivala v vasi Dumbraveni, v severni romunski pokrajini Suceava (na meji z Ukrajino), kjer

Aurel Irimia

Toader Irimia

so ju 11. avgusta zalotili romunski policisti. Aretirali so ju na zahtevo tržaškega javnega tožilstva, ki je 10. julija izdalo mednarodni nalog za prijetje. Aktivno je bil soudeležen tržaški mobilni oddelek policije, ki je sestavil posebno preiskovalno ekipo, slednja pa je bila več mesecev redno v stiku z romunskimi sodelavci. Ko so s skupnimi močmi izsledili

skrivališče, je tržaško tožilstvo podpisalo mednarodni nalog za prijetje, nakar je romunska policija v primernem trenutku stopila v akcijo.

Romunske oblasti so po prejetju vseh potrebnih dokumentov privolile k izročitvi dvojice Italiji. Danes zjutraj bosta obsojenca pristala na rimskem letališču Fiumicino, dolgo kazen naj bi prestala v Trstu.

Dejavnosti igralnega kotička Palček

Občine Okraja I.1 (Devin Nabrežina, Zgonik in Repentabor) in Zadruga »L'albero azzurro« obveščajo, da bo brezplačna ludoteka delovala v Igralnem kotičku »Palček« v Naselju Sv. Mavra tudi med poletjem ob sredah in petkih popoldne od 16. do 18. ure. Ludoteka je namenjena otrokom od 1. do 6. leta starosti. Predvidene delavnice bodo 26. in 28. avgusta, in sicer »Barve vode«, »Začarane pripovedke«, »Igrajmo se alkimista - igre z vodo« in »Znaki...stripov«. Za informacije se lahko obrnete do Igralnega kotička Palček na tel. št. 040-299099 od ponedeljka do sobote od 8. do 13. ure.

Esperantski kongres

V petek, 28. avgusta, se bo v Cassinu začel že 76. esperantski kongres na italijanskih tleh, ki se bo zaključil v četrtek, 3. septembra. Med napovedanimi 150 udeleženci jih bo nekaj tudi iz Trsta, članov tržaškega esperantskega združenja s predsednico Edvige Ackermann na čelu. Kongresa pa se bodo ob Italijanih udeležili tudi esperantisti iz evropskih držav, Madagaskarja in celo Kitajske. Program kongresa je kar se da pester in razvejan, saj ob srečanjih predvideva tudi raznorazne predstavitve knjig, brezplačne tečaje esperanta za občane in pa izlete po okolici, koncerte in podobno.

Tečaji angleščine

Pred začetkom pouka, si je tržaško italijansko-ameriško združenje zamislilo več tečajev angleškega jezika, pravzaprav konverzacije za srednješolce in višješolce. Od 31. avgusta do 4. septembra bo druga izmena: srednješolci se bodo zbirali vsak dan od 16. do 17. ure, višješolci pa od 17. do 18. ure. Z ameriško profesorico bodo ponovili slovnice osnove in pletli pogovore. Za vsako uro bo treba odšteti 10 evrov (20 evrov pa za članrino, ki vključuje tudi abonma za filmske projekcije). Več informacij je na voljo na spletni strani www.assitam.com oz. sedežu združenja v Ul. Roma 15 - od ponedeljka, do petka od 16. do 20. ure (tel. 040/630301 ali info@assitam.com).

Nadlegoval ljudi

Stranke kioska Lanterna, pri kopalnišču, ki ga Tržačani poznajo kot »Pedočin«, so pred dnevi poklicale mestne redarje, ker jih je 36-letni nemški državljani nadlegoval. Možakar je baje že teden dni glasno nagovarjal stranke, jih občasno žalil in pil iz njihovih kozarcev. V Trst je baje pripotoval na avtoštop. Redarji so ga pospremili v glavno tržaško bolnišnico, kjer je zaspal na kavču, piše v tiskovnem sporočilu.

Pri Sv. Jakobu zaključek poletnih centrov

Sklepna prireditev na šentjakobskem trgu bo v petek zaznamovala zaključek poletnih centrov, ki jih je priredila občinska uprava in ki sta jih upravljali zdruzi La Quercia ter Strade Nuove. Otroci iz poletnih centrov se bodo podali v sprevedu iz ljudskega vrta v Ul. Orlandini do Sv. Jakoba, kjer bodo med drugim ob 16.15 oblikovali simbol miru, sledile pa bodo razne predstave.

Stavka v pristanišču

Uslužbenci podjetja Crismani Ecologia, ki se ukvarja s prečiščevanjem morskih voda, so včeraj prekrižali roke. Podjetje je namreč najavilo opustitev 6 delavcev. Stavke se bo nadaljevala, dokler ne bo podjetje preključilo opustitve in zagotovilo jamstva glede prihodnosti omenjenih delavcev.

KRAŠKA OH CET 2009 - Na sedežu SKGZ

Krovni organizaciji predali ženino nošo

Dean Furlan bo nosil črno poročno nošo z rumenimi elementi - Sešila sta jo Emil Gregori in Vera Milič

Zvečer se bo uradno začela 24. Kraška ohcet. Ob 21. uri bo v Pokrajinskem muzeju v Repnu koncert, ki ga društvi Kraški dom in Rdeča zvezda posvečata nevesti in ženinu. Dve uri prej pa bodo prireditelji v Kraški hiši svečano odprli petdnevni praznik, katerega vrhunec bo nedeljska poroka.

Šele v nedeljo bomo lahko občudovali nevestino obleko, medtem ko so ženino pokazali javnosti že včeraj. Hlače, srajco, suknjič, klobuk in vse kar spada zraven, so prireditelji Kraške ohceti postavili pred kamere in fotografske objektivne na sedežu Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ). Ta je skupaj s Svetom slovenskih organizacij (SSO) tudi letos podarila moško obleko, s čimer se krovni organizaciji povežeta v razvejano mrežo oblikovalcev največjega etnografskega praznika Slovencev v Italiji.

Ženin Dean Furlan je ves čas skrbno prikrival, pod čigavimi rokami je nastala njegova noša, a zdaj končno vemo, da sta ženino obleko letos sešila Emil Gregori in Vera Milič. Gregori, ki stanuje pri Fernetičih, si je kljub osmim križem naložil največ dela in sešil črno poročno nošo (obrobljena je z rumeno barvo, podobnih barv sta tudi ruta in »lajbec«). Gospa Milič, ki domuje pri Briščikih, pa je sešila srajco. »Imela sem nekaj težav, ker je on visok,« je hudomušno pripomnila šivilja in navzočima nevesti in ženinu zaželela vso srečo v življenju.

Bodočima zakoncema je čestital tudi krojač. »Želim jima, da bi res uživala, in tudi upam, da bo nošo lahko oblekel še

Ivana in Dean, obkrožajo ju ostali udeleženci včerajšnje slovesnosti

KROMA

njun vnuk,« je povedal Emil Gregori. Še pred njim pa sta Ivani in Deanu izrekla vrsto voščil tudi darovalca obleke.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je povedal, da je Kraška ohcet pomembna, ker prek njene odmevnosti Slovenci v Italiji pričajo o svojem obstoju. Zato je ta prireditev po Pavšičevem mnenju eno najboljših »promocijskih sredstev« manjšine.

Predsednik SSO Drago Štoka pa je dejal, da se je treba zahvaliti Egonu Krau-

su, ki si je zamislil Kraško ohcet. »Z njo ne obujamo preteklosti,« je povedal Štoka. »Kraška ohcet ni folklorni praznik, ampak je nekaj stvarnega in živega. Gre za pravo poroko, s katero dokazujemo svoj obstoj v preteklosti in sedanjosti. To je pomembno zlasti danes, ko bi nekateri slovenski kar izbrisali.« Pri tem se je predsednik SSO spomnil na neljube dogodke ob odprtju novega avtocestnega odseka pri Katinari in saditvi glerove trte pri Proseku.

Predsednika dveh krovnih organizacij pa je na začetku včerajšnje predstavitve ženino noše šaljivo pokarala Martina Repinc, predstavnica Zadruga Naš Kras: »Rudi in Drago sta pred dvema letoma obljubila, da bosta letos v noši.« Oba sta imela izgovor. Pavšič je dejal, da noše ne more obleči, ker je medtem shujšal, Štoka pa je dejal, da je nošo oblekel že pred mnogimi leti in da ni izključeno, da je ne bo spet. (pv)

KROJAČ EMIL GREGORI

»Važno je, da je lepa«

Kljub 81 letom rad občasno šiva - Pri šivanju ženino noše je moral spoštovati pravila

»Dean me je prosil, če bi mu sešil nošo, tako kot že pred nekaj leti. Ne bi sprejel, če ne bi bila nevesta hčerka moje nečakinje,« nam je ob robu včerajšnje predstavitve ženino noše povedal upokojeni poklicni krojač Emil Gregori.

»Za šivanje nisem porabil veliko časa,« je razložil. Potožil pa je, da je v današnjem času vse težje najti blago in celo sukanec. »Noša nima posebnih značilnosti, ker jo je treba šivati po pravilih,« je predstavil svoje delo. »Važno je, da je na koncu videti lepa.«

Med pogovorom s njim smo zvedeli, da se je Emil Gregori krojaškega poklica izučil na

Vipavskem, kamor je šel takoj po vojni s trebuhom za kruhom. To ga povsem naključno povezuje z dolgoletnim krojačem ženino noše Zorom Štokljem, ki je ravno tako na Vipavskem prvič prijel za iglo in sukanec.

Gregori ima 81 let in živi pri Fernetičih. Rodil se je v Gropadi, svojo delavnico pa je imel na Opčinah. Zdravstvene težave in leta mu danes onemogočajo, da bi veliko šival, občasno pa komu vendarle ustreže in mu sešije nošo. »Kdo bo sploh še opravil moje delo,« se je vprašal. »Ta poklic izginja, danes vse dela industrija.« (p. v.)

Kraška fotohčet '09

Primorski dnevnik vabi svoje bralke in bralce, da sodelujejo pri **Kraški fotohčeti '09**. V svoje fotografske objektivne ujemite utrinek letošnje Kraške ohceti in posredujte najlepše posnetke spletni strani www.primorski.eu.

Košara daril vse bolj polna ...

Enoletna naročnina na Primorski dnevnik - darilo družbe PRAE

-Narodna noša za nevesto - prispevek Občine Repentabor

Poročni kolač - darilo pekarnice Čok z Opčin

-Poročni in naprsni šopek, 80 nageljniov - darilo cvetličarne Atelie Dom Art - Vivijana Kljun Opčine

Zlata poročna prstana - darilo draguljarne in urarne Malalan z Opčin

Par čevljev za ženina in nevesto - darilo trgovine s čevlji Malalan z Opčin

Srebrni okvir - darilo draguljarne Skerlavai - Trst

Surov pršut - darilo podjetja Tiberio Mauri iz Lakotiča

Komplet kuhinjskih nožev - darilo železnine SAFER s Proseka

Popust za poročno potovanje - darilo turistične agencije Aurora

Leseni podstavek s kuhinjskimi noži - darilo Pohoštva Kralj Opčine

Nakupovalni bon v višini 150 evrov - darilo Pekarne-slaščičarne Jazbec

Slovenske domače jedi I. in II. del - darilo Tržaške knjigarne

-Kamniti izdelek Pavla Hrovatina - darilo KR D Dom Briščiki

Majhna lesena skrinjica-ročno delo - darilo Marjana Corettija iz Ricmanj

50 litrov vina - darilo Kmečke zveze

12 litrov domačega oljčnega olja - darilo prijatelj s Prebena

Avtorska fotografija tiskana na platno mere 50x 75 - darilo fotografa Borisa Prinčiča, fotostudio BP 08 Prosek

Teočič račun Easy (saldo 750,00 evrov) - darilo ZKB

Album fotografij in multimedijki CD z letošnje Kraške ohceti - darilo spletnega portala www.slowmedia.it

KRAŠKA OH CET 2009

Kako nosimo žensko nošo?

V Boljuncu delili praktične nasvete, kako zavezujemo rute in oblačimo noše - V Repnu v nedeljo pričakujejo 700 noš

Ob vsaki Kraški ohceti so oči in fotografski objektivni uprti v narodne noše. Nedeljski poročni spredov, na katerem letos pričakujejo sedemsto noš, je namreč predvsem zaradi ženskih oblačil izredno »fotogeničen«. Vse več ljudi pa se k sreči zaveda, koliko truda zahteva njihova izdelava: dolge mesece šivanja. Skrbne roke vložijo največ energij v šivanje oziroma »štikanje« srajce in rut, saj se bogastvo noše (in tiste, ki jo nosi) skriva v dodelanosti teh elementov.

Tudi zato ni vseeno, kako nosimo narodno nošo, v prvi vrsti namenske rute in »f'čole«. Na pobudo članic Kulturnega društva France Prešeren se je skupina deklet in žensk v ponedeljek zvečer lahko zbrala na boljunškem sedežu in prisluhnila praktičnemu »mini-tečaju«: kako oblačimo nošo, kako na glavah zavezujemo rute in podobne skrivnosti. Nasvete in praktične prikaze je delila Franca Slavec, odlična poznavalka narodnih noš.

Franca Slavec med praktičnim prikazom

KROMA

Vandali razsajali v Barkovljah

Kopalci, ki so se včeraj v zgodnjih jutranjih urah odpravili v prvi barkovljanski »topolino« (značilno kopalnišče s cementno podlago), so naleteli na celo vrsto razmetanih in poškodovanih predmetov. Vandali so ponoči prebili vrata tamkajšnje sobe za prvo pomoč, iz katere so odnesli brizgalke, jeklenke, obveze in drugo zdravstveno opremo. V morje so zmetali zastavice za signalizacijo in njihove kamnite podstavke ter megafon. Gmotna škoda znaša nekaj sto evrov.

40-letnica izkrcanja na Luni

V Ljudskem domu Jure Cenci v Podlonjerju bodo jutri počastili štirideseto obletnico izkrcanja na Luni. Ob 21. uri bodo zavrteli film The Right Stuff (Uomini veri, režija Philip Kaufman) o ameriški astronautski epopeji.

Spet Cavanatango

Trg Cavana v starem mestu se bo jutri ponovno spremenil v veliko »milongo« - plesišče za tango. Od 21. ure dalje se bo mogoče pridružiti plesalcem plesne šole Annalisa Danze in se prepustiti argentinskim melodijam.

Glasbeni vikend v kopalnišču Ausonia

Ko se bliža konec tedna se temperatura v kopalnišču Ausonia dvigne. Zanj poskrbi mladinsko združenje Etnoblog, ki tu že vse poletje skrbi za zabavne glasbene večere. Zaradi velikega povpraševanja oboževalcev, se jutri na oder vrača reggae latin skupina iz Muenhna, ki je zaslovela po vsej Evropi Jamaram. Obeta se zanimiv večer sambe, rumba, ska in soul melodij Za vstopnico v jamajški svet boste morali odšteti 7 evrov, v katere je vključena tudi pijača.

Samo še nekaj dni nas ločuje od enega izmed najbolj priljubljenih dogodkov na glasbeni sceni, se pravi 4. electroblog festivala. Za nekakšno »predjed« vam združenje No-xcuses v petek zvečer ponuja izrednega Dj-ja Donata Dozzyja; do polnoči boste za vstopnino morali odšteti evro, nato pa 10 evrov (v katere je vključena pijača).

Sobotni večer pa bo namenjen energični skupini Radio Zastava, ki izvaja omamne vzhodnoevropske skladbe z iznajdljivimi swing primesmi, ki jih spretno začini s pristno improvizacijo. Ob njih bo svojo glasbo vrtel Fabio Coco Dub.

SLOVENSKI PISATELJ - Danes praznovanje v ljubljanskem Cankarjevem domu

Boris Pahor in darilo mladih za njegovih 96 let

Pisateljevo pričevanje o koncentracijskem taborišču za nemški projekt Jugend für Dora

Na pragu svojega 96. rojstnega dne se je pisatelj Boris Pahor včeraj dopoldne z mestnim avtobusom pripeljal z nekdanje mitnice na Furlanski cesti na Prosek. Na Kržadi ga je pričakala skupina mladih: dva fanta iz Nemčije, dve dekleti iz Piemonta. Njihov namen: intervjuvati moža, ki je preživel koncentracijsko taborišče, da bi bilo njegovo pričevanje v opomin mladim.

Boris Pahor »sprejema« na Proseku novinarje navadno v bližnjem baru Lukša. Vedno ob isti mizi, zadnji levo, v ločeni sobici za šankom. A včeraj je bil bar zaprt zaradi žalovanja.

Nič hudega. Pisatelj se je koj znal in popeljal mlado družino čez cesto, v Društveno gostilno.

Obvezna kavica, in že se je začelo Pahorjevo pričevanje. Zelo vesel sem, predvsem ko se srečam z mladimi. Zelel bi, da bi mladi ustvarili svet, ki bo drugačen od našega, preteklega sveta, in tistega, ki ga sedaj živimo. Spomin vam bo pri tem pomagal. Spomin kot protiutež pozabi. Tudi pri obravnavanju koncentracijskih taborišč se, na primer, rado pozablja, da taborišča niso zadevala le Žide, niso bila le strahotni kraj holokavsta. Nacisti so jih ustvarili za nasprotnike nacizma. Dachau je začel z Buchenwaldom delovati že leta 1933. Namenjen je bil nemškimi komunistom, socialistom, liberalcem, proti političnim nasprotnikom, tistim z rdečim trikotnikom, kot opisujem v Nekropoli.

Jonas Arand in Francesca Sciortino sta zastavljala vprašanja v nemščini in italijanščini, Simonetta Vitaliano je simultano prevajala pisate-

Mladi nemški in italijanski udeleženci projekta Jugend für Dora so zbrali pričevanje slovenskega pisatelja Borisa Pahorja

KROMA

ljeve odgovore, Oliver Mahrle jih je posnel v kamero.

Nemško-italijanska četverica mladih sodeluje pri nemškem projektu Jugend für Dora (Mladi za Doro) poimenovanem po koncentracijskem taborišču Mittelbau-Dora pri Nordhausnu, vzhodno od Leipziga. Jonas Arand prihaja prav iz tega kraja, pri projektu pa sodelujejo mladi iz vse Evrope. Njihov namen je hvalevreden: obelodaniti zločine nacizma in fašizma, zbrati pričevanja preživelih v taboriščih in jih preko spleta posredo-

vati, v spomin in opomin, mladim.

Pred nekaj dnevi so mladi v Turinu obiskali Pia Boga, preživelega iz Buchenwalda, včeraj Borisa Pahorja. Srečanje s slovenskim pisateljem je bilo »molto emozionante«, je povedala Francesca Sciortino. »Počasni smo, ker smo se lahko srečali s tako osebnostjo; obogatili smo za pomembno življenjsko izkušnjo,« je laskavo pomentirala. Posneto srečanje bodo opremili s podnapisi in ga v celoti, brez centimetra cenzure, predali spletu, da bi mladi tudi drugod po svetu izvede-

li, kaj se je dogajalo z Borisom Pahorjem in drugimi njegovimi sotrpini.

Pisatelju v dar so prinesli stekleničko nemškega likerja, a zanj je bilo verjetno že samo srečanje z mladimi iz države, v kateri je bil zaprt, lepo darilo za njegov današnji 96. rojstni dan.

Danes ga čaka uradno-delovno praznovanje. V ljubljanskem Cankarjevem domu bodo predstavili ponatis petih njegovih del: Grmada v pristanu, Parnik trobi nji, Zatamnitev, Nekropola in Spopad s pomladjo.

M.K.

LJUBLJANA FESTIVAL - V Cankarjevem domu

Evgenij Onjegin v novi postavitvi

Zaključno predstavo festivala so organizatorji zaupali slovitemu ruskemu teatru Bolšoj, ki pa z novim branjem mojstrovine ni očaral

Evgenij Onjegin v novi postavitvi režiserja Dmitrija Černjakova je predstava, s katero je gledališče Bolšoj že tretje leto prisotno na uglednih mednarodnih odrih. Produkcija je imela čast, da je lani odprla sezono pariške operne hiše, gostovala je z uspehom v milanski Scali in v Tokiju, čakajo pa jo še nastopi v londonskem Covent gardnu. Dirigent Aleksander Vedernikov, ki je bil do nedavnega glavni dirigent gledališča Bolšoj, ima sijajno mednarodno kariero, Černjakov pa režira v glavnih nemških opernih gledališčih in je za to režijo prejel nagrado Zlata maska. Predpostavke za ogled te predstave v okviru Festivala Ljubljana so bile torej najbolj obetavne in gledalec bi upravičeno pričakoval, da se bo lahko prepustil emocijam te mojstrovine z zaupanjem v prestižno tradicijo zgodovinske ruske ustanove in v globoko razumevanje umetnosti dveh ruskih velikano,

Čajkovskega in Puškina. Čar Evgenija Onjegina se začne pri nekonvencionalni zgodbi, pri »drugačni« tragičnosti zavrjene ljubezni, ki jo človek, željan življenjskih izkušenj, žrtvuje s kruto racionalnostjo, ki bo kasneje postala orožje Tatjane iz varne oaze zainteresirane poročne zveze s starejšim, a bogatim človekom. Odpoved romanci (tudi sentimentalni Lenki doživljuje neuslišano ljubezen s spogledljivo Olgo) zrcali skladateljevo eksistencialno in čustveno nelagodje, beg pred ljubeznijo, tako, ki je deležna odobravanja družbe, glasba je v svoji lirični lepoti polna trpljenja in obrzdanosti strasti. Režiser je želel izbrisati ravno vse to, se pravi osnovo predstave, da bi - ne dovolj drzno in izrazito - premaknil fokus na okolje, ki obdaja glavne like. Utemeljene provokacije so zanimive in sprejemljive, nedosledno zasmehovanje v protislovju s tekstom in glasbo sredi scensko in igral-

sko staromodne postavitve pa postane nerazumljivo in moteče. Tatjana (precej zanesljiva Tatjana Monogorova) ni sramežljiva dekle, zatopljeno v literarne pokrajine, temveč apatična avtistka, katere dojlja je neka družinska pomočnica, tankočutni pesnik Lenki (prepričljiv Andrew Goodwin) pa je fanatik, ki ponižuje Tatjano, ko namesto Triqueta groteskno zapoje voščilno pesem za njen rojstni dan in potem strelja s puško sredi dnevne sobe. V isti dnevni sobi, na stalnem prizorišču teh družbenih obredov, se okrog velike mize dogaja celotni prvi del, vključno z dvobojem, ki je v resnici preprij, v katerem puška nehote počim in ubije Lenkega. Onjegin (Vasilij Ladjuk) in Olga sta precej blede izoblikovani figuri, medtem ko mati Larina dobi kričeče barve vsiljive gospodinje, ki hoče biti vedno v središču pozornosti. Knez Gremin ni stavec, temveč mlad industrijec, za katerega Tatjana verjetno ni bila ravno zadnja priložnost. Psihološke pokrajine so plitve, patos kloni pred izumetničeno teatralnostjo igranja in neobrzdanim smehom članov zbora, stativov in solistov, ki spremlja petje in glasbo tudi v najbolj neprimernih trenutkih kot je poziv na dvoboj. Predstava očitno želi zrušiti neke konvencije, žal pa ne ponuja dovolj prepričljive alternative, tudi ko bi hoteli brati postavitev v duhu brezbriznosti vzhajajoče, obogatele buržoazije do avtsajderjev oz. romantično-idealističnih likov. Onjegin postane na koncu patetičen, ko se spotakne sredi dvorane, se predstavi Tatjani v kičastem zlatem suknjiču in z rdečimi vrtnicami, ji izpove svojo ljubezen, medtem ko njen mož kaže na uro, ker se mu mudi in se ob koncu skuša ustreliti (pištola se seveda ne sproži). Lenki pa se vseskozi giblje na robu totalnega nerazumevanja (Olga išče izgubljen uhan, medtem ko on poje poslovilno arijo v družbi starke, ki zadovoljno kima ob lepi glasbi).

Postavitev prav gotovo vpliva na ekspresivnost pevcev in povprečno dober pevski ansambel ni prevzel. Izbira tempov je bila večkrat vprašljiva, predvsem pri izredno počasni ariji kneza Gremina, fraziranje pa ne dovolj razgibano, kar velja tudi za orkester, ki se je držal shematično linearne izvedbe v skladu z zaželeno - morda cinično? - hladnostjo celote. Pogled publike pa je bil tu in drugje naklonjen, saj je tudi ljubljanska publika sprejela z dolгим aplavzom gostovanje, ki bo zaživelo na odru Cankarjevega doma še do četrtka, ki bo zaključilo festivalsko poletje. (ROP)

Palčica, prva virtualna lutkovna predstava

Prva virtualna lutkovna predstava na svetu Palčica v režiji in izvedbi Roberta Waltla je v soboto in nedeljo gostovala na mednarodnem festivalu Noordezon Performing Arts Festival v nizozemskem Groningenu. Predstava, nastala po znani pravljici Hansa Christiana Andersena, je postala velika uspešnica in veliko potuje po svetu. Festival Noordezon slovi kot eden največjih festivalov umetnosti nastopanja na svetu. Na njem predstavljajo najnovejša mednarodna moderna dela in nove produkcije s področja gledališča, cirkusa, plesa, video in filmske produkcije, glasbe, literature, performansa in uličnih nastopov. Na letošnji 19. izdaji, ki poteka še do 30. avgusta, pričakujejo kar 135.000 obiskovalcev, so sporočili iz Mini teatra. Palčica, ki je nastala v koprodukciji Mini teatra, Foruma Ljubljana in Cankarjevega doma, je kombinacija računalniške animacije z lutkovno oziroma gledališko predstavo. Pravilni junaki na platnu oživijo s pomočjo animatorja in ob pomoči občinstva rešujejo glavno junakinjo iz zapletenih situacij. Odprtost in gnetljivost virtualnega prostora omogoča Andersenovi pravljici bogato kreativno okolje, kar navdušuje najmlajše gledalce, saj predstavo lahko tudi sami soustvarjajo.

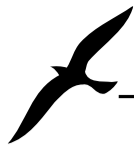
Režiser predstave je Waltl, ki tudi igra in animira. Avtorja idejnega koncepta predstave sta Dario Kreuh in Tadej Fius, dramaturg Ivica Buljan, skladateljica pa Špela Avsenak. Predstava je v zadnjih letih obredla številne festivale doma in v tujini in bila večkrat nagrajena. (STA)

Pri smrti Michaela Jacksona naj bi šlo za uboj z mešanico zdravil

Mrliški oglednik v Los Angelesu je v sicer še vedno zaupnem poročilu o obdukciji glasbenega zvezdnika Michaela Jacksona ugotovil, da je šlo za uboj z mešanico zdravil proti nespečnosti. Obdukcija je v Jacksonovem truplu odkrila sledi anestetika propofol ter sledi še dveh drugih pomirjeval. Jackson je umrl v Los Angelesu 25. junija, pokopali pa naj bi ga prihodnji teden. Oblasti bodo najverjetneje v kratkem vložile kazensko ovadbo zaradi umora ali uboja proti zvezdniku Conradu Murrayju, ki še vedno trdi, da Jacksonu ni dal ničesar, kar bi ga lahko ubilo. Preiskovalcem je sicer priznal, da je Jacksonu na njegove nenehne zahteve usodni večer dal propofol, deset minut kasneje pa je umrl. Pred tem mu je dal še druga pomirjevala, ki pa naj ne bi delovala. (STA)

Nov album ameriške glasbene skupine R.E.M

Ameriška skupina R.E.M., ki je že večkrat nastopila v Sloveniji, bo 26. oktobra izdala nov album z naslovom »Live at Olympia«. Dvojni album prinaša 39 skladb - od teh dve noviteti - s koncerta v dublinskem teatru Olympia. Skupina R.E.M. se je julija leta 2007 mudila na Irskem. Na novi plošči so njeni člani zbrali najbolj reprezentativne skladbe s koncertov, ki so jih nekaj dni zapored imeli v dvorani teatru Olympia. »Skušali smo narediti nekaj, česar še nihče ni storil,« je dejal kitarist skupine Peter Buck. S frontanom Michaelom Stipeom na čelu skupina R.E.M. deluje že od leta 1980. Izdali so več kot deset albumov in se v glasbeno zgodovino zapisali s številnimi uspešnicami, med njimi velja omeniti skladbe »Man on the Moon«, »Everybody Hurts«, »Losing My Religion« in »What's the Frequency, Kenneth?«. (STA)

AFGANISTAN - Ob prvih podatkih volilne komisije tudi krvavi napadi

Dosedanji predsednik Karzaj v rahli prednosti pred Abdulahom

Karzaj dobil 40,6, njegov tekmeč Abdulah pa 38,7 odstotka glasov - V napadih talibanov 36 mrtvih

KABUL - Dosedanji afganistanski predsednik Hamid Karzaj in njegov glavni tekmeč, nekdanji zunanji minister Abdulah Abdulah, sta na četrtkovih predsedniških volitvah prejela vsak po približno 40 odstotkov glasov volivcev, so pokazali prvi delni izidi po preštetu desetih odstotkov glasov, ki jih je včeraj objavila afganistanska volilna komisija. Kot navaja volilna komisija, je po prvih prešteti glasovih Karzaj prejel 40,6 odstotka glasov, medtem ko je Abdulahu svojo podporo namenilo 38,7 odstotka volivcev.

Afganistanska volilna komisija sicer namerava v prihodnjih dneh dnevno objavljati delne izide. Končnih izidov četrtkovih predsedniških volitev pa ni mogoče pričakovati pred sredino ali koncem septembra.

Komisija se je pri svojih prvih podatkih oprla na okoli 524.000 veljavnih glasov, potem ko so jih okoli 31.000 zavrgli. Po navedbah komisije so na območju Kandaharja prešteli zgolj dva odstotka glasov, na območju Helmanda pa jih še niso. Pričakovati je, da se bo v obeh provincah dosedanji predsednik Karzaj dobro odrezal in še okrepil svojo podporo. Če ne Karzaj ne Abdulah ne bosta prejela več kot 50 odstotkov glasov, se bosta tekmeča za končno zmago pomerila v drugem krogu predsedniških volitev.

Kot je na včerajšnji novinarski konferenci pojasnila afganistanska volilna komisija, je Karzaj glede na deset odstotkov prešteti glasov iz 21 od 34 provinc prejel 212.927 glasov, medtem ko jih ima Abdulah 202.889. Za Ramazana Bašardosta, priljubljenega afganistanskega poslanca, ki je vodil kampanjo proti korupciji, je glasovalo 53.740 Afganistancev, nekdanjemu ekonomistu Svetovne banke Ašrafu Ganiju pa je po za zdaj znanih podatkih podporo namenilo 15.143 volivcev.

Karzajevi privrženci sicer zatrjujejo, da naj bi afganistanski predsednik dobil skoraj 70-odstotno podporo volivcev, vendar pa je njegov najresnejši tekmeč Abdulah opozoril na množične primere zlorab v Karzajevo korist.

Šest predsedniških kandidatov pa je včeraj opozorilo, da bi utegnile obtožbe glede prevar spodkopati nedavne volitve in podžgati nasilje. Kot ob tem še poroča agencija AP, so nizka volilna udeležba in obtožbe na račun prevar vrgli senco na volitve. Predvsem se nekateri bojijo izbruha jeze Karzajevih privržencev, če bi predsednik pristal na drugem mestu in brez možnosti uvrstitve v drugi krog volitev.

Nekdanji zunanji minister Abdulah pa je včeraj, preden je volilna komisija objavila prve delne izide, rojake pozval, naj bodo mirni, potrpežljivi in odgovorni. Na novinarski konferenci je obenem vnovič zatrdil, da je v vodstvu on, in sicer na podlagi poročil opazovalcev na volitvah. Zbranim novinarjem je Abdulah predstavil tudi dokaze o poverbah na četrtkovih volitvah. Tako naj bi po njegovih besedah zaradi napak znotraj volilne komisije izdali "milijone" dodatnih glasovnic.

Generalni sekretar zveze Nato Anders Fogh Rasmussen pa je včeraj vse strani v Afganistanu pozval, naj spoštujejo izide volitev. Po njegovih besedah je pomembno, da rezultati volitev veljajo za verodostojne, poroča ameriška tiskovna agencija AP.

Potem ko so bili danes v eksploziji na jugu Afganistana ubiti štirje ameriški vojaki, pa je Rasmussen v Bruslju tudi poudaril, da je "kritično pomembno ostati zavezan Afganistanu". Gre za našo varnost. "Če bomo dovolili, da se bo terorizem znova zakoreninil v Afganistanu, se bo hitro razširil na druge dele sveta," je povedal in izrazil upanje, da bodo prebivalci držav, katerih vojaki sodelujejo v Afganistanu, to razumeli.

V mestu Kandahar na jugu Afganistana pa je v eksploziji petih avtomobilov bomb včeraj po zadnjih podatkih umrlo 36 ljudi, 64 je bilo ranjenih. Vse žrtve so civilisti. Kandahar velja za utrdbo talibanskih borcev, ki so v tem mestu že izvedli vrsto smrtonosnih napadov. (STA)

Hamid Karzaj (levo) in njegov tekmeč Abdulah Abdulah (desno) naj bi prejel vsak po 40% glasov

ANSA

MOSKVA - Dan pred prvo obletnico ruskega priznanja

Rusija poziva države, naj priznajo Južno Osetijo in Abhazijo

MOSKVA - Rusija je včeraj, dan pred prvo obletnico priznanja neodvisnosti gruzijskih separatističnih pokrajin Južne Osetije in Abhazije, pozvala druge države, naj sledijo njenemu zgledu. Rusko zunanje ministrstvo je v izjavi zagovarjalo to rusko odločitev in poudarilo, da je bilo priznanje edini možen način, poroča nemška tiskovna agencija dpa. "Medtem ko 'pritiska' ne bi smeli uporabiti za prepričevanje drugih, naj sledijo Moskvi, pa je priznanje potrebno za vrnitev opazovalcev v Abhazijo in Južno Osetijo," je navedlo ministrstvo. Brez priznanja nove vojaško-politične realnosti in legalnosti na Kavkazu, tako rusko zunanje ministrstvo, ne bo mogoče namestiti ali okrepiti kakršnekoli oblike mednarodne prisotnosti v Abhaziji ali Južni Osetiji. Opazovalci misij Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse) in Združenih narodov so bili v začetku leta prisiljeni zapustiti obe regiji, potem ko Rusija ni pristala na podaljšanje njihovih mandatov.

Potezo Rusije, ki se je 26. avgusta 2008, nekaj dni po petdnevni lanski vojni

z Gruzijo, odločila priznati gruzijski separatistični pokrajini kot neodvisni državi, so obsodile številne države po svetu, ki Južno Osetijo in Abhazijo štejejo za del gruzijskega ozemlja. Priznanju je sledila zgolj Nikaragva, niso pa se za tak korak odločile tesne zaveznice Moskve, kot je Belorusija. Priznanje neodvisnosti je odražalo tudi jezo Rusije zaradi odločitve številnih držav, ki so se v letu 2008 odločile priznati neodvisno Kosovo, ki ga Rusija še vedno ima za del njene balkanske zaveznice Srbije.

Čeprav je rusko zunanje ministrstvo včeraj pozvalo druge države, naj sledijo ruskemu zgledu, pa je obenem priznalo, da je ta dan morda še zelo daleč. "Širitev procesa mednarodnega priznanja Abhazije in Južne Osetije - kakorkoli daleč se ta lahko zdi - bi nedvomno prispeval k nadaljnji krepitvi miru in varnosti v regiji," so še poudarili v Moskvi. V Moskvi so tudi poudarili, da bo Rusija še naprej zagotavljala gospodarsko, socialno in vojaško podporo Južni Osetiji in Abhaziji, ki se leto dni po ruskem priznanju soočata z zavrača-

njem držav priznati njuno neodvisnost, po drugi strani pa z gospodarskimi težavami ter z dejstvom, da je njun prihodnji napredok odvisen Rusije.

Ruski predsednik Dmitrij Medvedev je sicer aprila letos za abhazijskim in južnoosetijskim voditeljem, Sergejem Bagapšem in Edvardom Kokoitijem, že podpisal pogodbi, s katerima je Rusija uradno prevzela odgovornost za obrambo meja Južne Osetije in Abhazije z Gruzijo.

Tako v Južni Osetiji kot Abhaziji bodo danes obeležili prvo obletnico priznanja neodvisnosti s strani Rusije. Ob prvi obletnici priznanja je južnoosetijski voditelj Kokoiti v sporočilu ruskemu predsedniku zapisal, da je Južna Osetija hvaležna "veliki zaveznici" ne samo za zaščito pred "barbarsko agresijo Gruzije" in za odrešitev njegovega naroda, temveč tudi za pravico do svobodnega razvoja.

Kokoiti se bo danes v Moskvi sestal z ruskim premierom Vladimirjem Putinom, s katerim bosta po napovedih govorila o nadaljnjem sodelovanju med Južno Osetijo in Rusijo. (STA)

LONDON - Srečanje britanskega in izraelskega premierja

Brown pozval Netanjahuja, naj zamrzne gradnjo judovskih naselbin na zasedenih palestinskih ozemljih

LONDON - Britanski premier Gordon Brown je včeraj ponovil poziv izraelskemu kolegu Benjaminu Netanjahuju, naj zamrzne gradnjo judovskih naselbin na zasedenih palestinskih ozemljih, a obenem vendarle dejal, da vse bolj verjame v napredek v bližnjemzhodnem mirovnem procesu.

Po včerajšnjem srečanju v Londonu je britanski premier izraelskega premierja označil kot "voditelja brezmejnega poguma". Kot je dejal, sta imela včeraj "dobre pogovore", po katerih je "realističen kot vedno, ampak bolj optimističen kot doslej". "Palestinskemu gospodarstvu je treba dovoliti, da cveti, zato toplo pozdravljam njegove zadnje ukrepe za umik nadzornih točk na Zahodnem bregu," je med drugim povedal Brown in ocenil, da "bi moral gospodarski časovni načrt podpirati trajen političen dialog".

Na dnevnem redu je bila poleg tega sporna gradnja judovskih stanovanj v Vzhodnem Jeruzalemu, pri čemer je dal Brown Netanjahuju jasno vedeti, da

Izraelski premier Benjamin Netanyahu (levo) in njegov britanski kolega Gordon Brown (desno) med včerajšnjimi pogovori na Downing Streetu 10 v Londonu

ANSA

je to ovira pri doseganju rešitve bližnjemzhodnega konflikta z oblikovanjem neodvisne palestinske države. Vendarle pa je dejal, da je vse bolj prepričan, da obstaja resnična volja za doseganje napredka in da bo zamrznitev gradnje vodila v pomembne korake v smeri normalizacije odnosov med Izraelom in arabskimi državami.

Izrael je pod vse hujšim mednarodnim pritiskom, naj ustavi gradnjo v Vzhodnem Jeruzalemu in na zasedenem Zahodnem bregu, ki pa se mu zaenkrat ne želi povsem ukloniti. Netanjahu je medtem po pogovorih v Londonu znova zahteval priznanje Izraela

ZDA - Predlog Obame Bernanke še štiri leta na čelu Fed

WASHINGTON - Ameriški predsednik Barack Obama je predsednika ameriške centralne banke Federal Reserve (Fed) Bena Bernankeja predlagal za nov mandat na tem položaju. Imenovanje za nov štiritletni mandat, ki se bo začel 31. januarja, mora potrditi senat. Bernankeju se sedanji mandat izteče konec januarja 2010.

Obama je za naznanilo svoje odločitve prekinil svoj dopust, ki ga preživlja v mestu Oak Bluffs v Massachusettsu. "Ben je finančnemu sistemu, ki mu je grozil propad, pristopil z mirnostjo in modrostjo. Z drznimi dejanji in razmišljanjem izven običajnih okvirjev je pomagal zaustaviti prosti padec našega gospodarstva," je poudaril Obama in dodal, da pri tem nobena odločitev ni bila lahka. Z novim Bernankejevim mandatom na čelu Feda Obama pričakuje utrditev finančnega sektorja, z njegovim imenovanjem pa naj bi ostalim centralnim bankam poslal tudi jasno sporočilo, da ZDA v teh negotovih časih ne nameravajo spreminjati denarne politike.

"Človek, ki stoji poleg mene, Ben Bernanke, je vodil Fed v času ene najhujših finančnih kriz, s katero se je svet kadarkoli soočil. Prepričan sem, da si Ben, ki je do potankosti naštudiral vzroke velike depresije, ni nikoli predstavljal, da bo del tako odgovorne ekipe, ki bo pripomogla k rešitvi iz nove krize. Toda zaradi njegovega znanja, temperamenta, poguma in kreativnosti je pripomogel prav k temu," je ameriški predsednik pohvalil Bernankeja.

Bernanke se je Obami zahvalil za izkazano zaupanje in za podporo poučnemu in neodvisnemu Fedu. Poudaril je, da je glavni cilj centralne banke zagotoviti stabilno finančno okolje in če ga bo potrdil tudi senat, si bo prizadeval ustvarjati močne temelje gospodarske rasti in stabilnosti.

Sedanjšega prvega moža Feda je na to mesto leta 2005 imenoval Obamov predhodnik George Bush. Pred Bernankejem je bil na tem mestu Alan Greenspan, ki je položaj zasedal 18 let. Bernanke je ob koncu drugega Bushevega mandata in ob začetku mandata Obame odigral ključno vlogo pri stabilizaciji ameriškega trga in pri spopadanju z najhujšo gospodarsko krizo v ZDA po letu 1930.

S strani palestinskih oblasti in demilitarizacijo prihodnje palestinske države. Kot je dejal, se je Izrael "premaknil naprej" in potrebuje "pogumena partnerja" v mirovnih pogajanjih.

"S pomočjo naših prijateljev v ZDA, Veliki Britaniji in drugod lahko dosežemo napredek, osupnemno cinike in presenetimo svet," je še dodal. Pogovori z Brownom so bili Netanjahujeva prva postaja na štiritdnevni turneji po Evropi, v okviru katere se bo danes v Londonu srečal s posebnim ameriškim odposlanecem za Bližnji vzhod Georgeom Mitchellem, v četrtek pa ga bo v Berlinu sprejela nemška kanclerka Angela Merkel.

Pred Brownovo rezidenco se je sicer danes po poročanju AFP zbralo nekaj 100 protestnikov, ki so zahtevali "svobodo za Palestino" in "konec holokavstva v Gazi" ter Netanjahuja označevali za "vojnega zločinca", "rasista" in "terorista". Policija jih je zadržala zunaj Downing Streeta, tako da srečanja niso zmotili. (STA)

BREZ MEJE - Vse več italijanskih državljanov se odpravlja v slovenske avtosalone

Nekoč po bencin in meso, danes po nove avtomobile

Nekateri kupci prisegajo, da so pri nakupu vozila v Sloveniji prihranili do tri tisoč evrov

Novi avtomobili čakajo na kupce

FOTO N.N.

Pred leti so se Goričani odpravljali čez mejo po kruh, mleko, meso in bencin, zdaj pa je vse več takšnih, ki se odločijo za nakup avtomobila v Sloveniji. Razlog za obisk slovenskih avtosalonov je zelo preprost; pri nakupu avtomobilov nekaterih znamk je v Sloveniji mogoče prihraniti tudi preko tisoč evrov, kar sploh ni zanemarljiva vsota.

Na goriški civilni motorizaciji so potrdili, da vsak teden registrirajo vsaj po en nov avtomobil, ki je bil kupljen v Sloveniji. »V zadnjih šestih mesecih je število avtomobilov iz Slovenije naraslo. K temu je nedvomno botrovalo poenostavljenje postopka, do katerega je prišlo takoj po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Od takrat ni treba več plačevati carine,« pravijo na goriški civilni motorizaciji in pojasnjujejo potek postopka za registracijo avtomobila, ki je bil kupljen v Sloveniji. »Kupcu novega avtomobila v slovenskem avtosalonu izdajo evropsko homologacijo; s tem dokumentom se mora kupec odpraviti v urad agencije za prihodke, kjer mora poravnati italijanski državni blagajni dvajsetodstotni davek na dodano vrednost IVA. Nato kupec pride do nas k civilni motorizaciji, kjer mu izdamo avtomobilsko knjižnico in mu izročimo registrske tablice, zatem pa mora še v register avtomobilov PRA; nazadnje mora poravnati davek IPT,« pravijo na civilni motorizaciji in pojasnjujejo, da je ob zaključku registracije kljub plačilu davka na dodano vrednost IVA, davka IPT in ostalih pristojbin kupec slovenskega avtomobila prihranil več sto evrov.

Na civilni motorizaciji še razlagajo, da se italijanski državljanji odločajo tudi za na-

kup slovenskega avtomobila iz druge roke. »Za stare avtomobile, ki imajo preko šest mesecev in so prevozili čez šest tisoč kilometrov, ni treba plačati davka IVA, saj je leta že bil poravnani v državi, kjer je bilo vozilo prvič registrirano. Zaradi tega je kar nekaj prebivalcev goriške pokrajine v Sloveniji kupilo vozilo iz druge roke, še več starih avtomobilov pa prihaja k nam iz Nemčije in nekaj tudi iz Avstrije,« pravijo na civilni motorizaciji in pojasnjujejo, da tudi Italijani prodajajo svoj avtomobil iz druge roke v tujino. V tem primeru morajo lastniki avtomobila vrniti knjižnico in registrske tablice civilni motorizaciji, ki jim izda dokument za izvoz v tujino. V Slovenijo gre sicer le nekaj rabljenih avtomobilov, veliko več pa jih peleejo v druge države bivše Jugoslavije in Balkana.

Med kupci avtomobilov čez mejo je tudi več goriških Slovencev. »Pri nakupu svojega avtomobila v novogoriškem avtosalonu sem prihranil 500 evrov,« pravi še ne tridesetletni O.J. iz Gorice, ki je v Sloveniji kupil športni avtomobil prestižne nemške znamke. »Čeprav bi v Italiji pri nakupu avtomobila lahko koristil državnemu prispevku, je bila cena v Sloveniji vseeno nižja,« dodaja in pojasnjuje, da je postopek za registracijo vozila v Italiji zaupal specializirani agenciji, ki je uredila vso potrebno dokumentacijo. Postopek je tako stal nekaj sto evrov več, vendar mladenič je bil rešen vseh birokratskih sitnosti in poti, ki sicer spremljajo registracijo novega avtomobila ne glede na to, ali je bil kupljen v Italiji ali kje drugje. O.J. je še pojasnil, da je po registraciji dobil začasno avtomobilsko knjižnico, s katero ni

smel voziti po tujini. Po približno enem mesecu so mu domov poslali dokončno knjižnico, ki je bila povsem veljavna, in torej se je z avtomobilom, kupljenim v Sloveniji, lahko tudi dejansko zapeljal v Slovenijo. O.J. je za zaključek povedal, da se je tudi več njegovih znancev in prijateljev odločilo za nakup avtomobila v Sloveniji. Nekateri so kupili japonske avtomobile, drugi francoske, katerih cena je bila v Sloveniji nižja kot v Italiji.

»Že nekaj časa zelo dobro poslušamo z nekaterimi avtosaloni v Novi Gorici in sosednjih krajih. Sprva so se za nakup novih avtomobilov v Sloveniji odločali predvsem samostojni podjetniki in podjetja, ki so kljub italijanskim državnim prispevkom v Sloveniji iztržili boljšo ceno, zdaj pa je med kupci tudi vse več zasebnikov,« pojasnjujejo v goriški agenciji Giglio, ki se ukvarja z registracijo vozil in drugimi birokratskimi postopki. »Pravi vzpon novih registracij smo beležili februarja in marca, ko je v Sloveniji kupilo avtomobil res veliko ljudi. V tem obdobju so v glavnem kupovali znamke Audi, Opel in BMW, italijanski kupci pa so nam povedali, da so v Sloveniji pri nakupu avtomobilov, vrednih od 25 do 35 tisoč evrov, prihranili tudi do tri tisoč evrov,« trdijo v goriški agenciji in dodajajo, da v Sloveniji niso cenejši vsi avtomobili, pač pa le nekatere znamke. Po le-teh vse pogosteje segajo italijanski kupci, ki imajo za nakup avtomobila v Sloveniji še en nezanemarljiv razlog: za stare avtomobile jim slovenski avtosaloni nudijo več denarja, tako da se nakup novega vozila v Sloveniji še dodatno izplača.

Danjel Radetič

NOVA GORICA - Avtosaloni

»Čez mejo cenejši, tudi izbira je večja«

Oglašujejo v Italiji - Prihranek zlasti na manjših avtih

V avtomobilskih salonih v Novi Gorici in bližnji okolici potrjujejo, da se pri njih v zadnjem času oglašuje precej ljudi iz sosednje Italije.

V solkanskem avto salonu Prima I.E., kjer prodajajo vozila znamke Ford, so poudarili, da so avtomobili za italijanske kupce v Sloveniji cenejši kljub subvenciji za stare avtomobile v višini 1.500 evrov, ki velja v Italiji. »V cenah so razlike in Italijani se pri nas odločajo za nakup, točnih podatkov o številu prodanih avtomobilov italijanskim kupcem pa nimamo. Dejstvo je, da je povpraševanje vse večje, saj so razlike v ceni pri posameznem avtomobilu tam okrog 1.000 oziroma 1.500 evrov,« so povedali v salonu Prima I.E. in opozorili, da morajo italijanski kupci kot dodaten strošek v Sloveniji odšteti le 20 do 30 evrov za evropsko homologacijo, česar jim v Italiji ni treba, ker imajo vse te podatke vpisane v prometno dovoljenje; paketi opreme so po drugi strani v Sloveniji bogatejši. »V Italiji ni toliko izbire kot pri nas, kjer se da po naročilu dobiti praktično vse modele z najrazličnejšo opremo, čez mejo pa je ponudba omejena le na nekaj modelov,« še trdijo v solkanskem avtomobilskem salonu in razliko v ceni pojasnjujejo na primeru »top« opremljene Ford fieste, za katero so se zanimali kupci iz Italije. Za ta avtomobil se je izkazalo, da bi bil kljub omenjeni subvenciji italijanske države (t.i. »incentivi alla rottamazione«), vredni 1.500 evrov, avtomobil v Sloveniji še vedno 500 evrov cenejši kot v Italiji, kar seveda ni drobiž. Povedali so še, da svojo ponudbo že ves čas oglašujejo tudi onkraj meje, kar se jim zdi povsem normalno.

V Avtohiši Autocommerce v Kromberku, kjer prodajajo Mercedese, Honde, Mitsubishije in tudi italijanske znamke Fiat, Lancia in Alfa Romeo, zagotavljajo, da so tudi avtomobili italijanskih znamk na slovenski strani cenejši. »To vsekakor ne velja za vse primere. Pri najnovejših modelih ni razlik, določene razlike pa so pri paketih opreme, saj so avtomobili, ki so pri nas na prodaj, veliko bolj izpopolnjeni,« so pojasnili in dodali, da v Italiji še vedno pro-

dajajo avtomobile s plastičnimi, črnimi odbijači, kakršnih v Sloveniji sploh ni mogoče več dobiti. »Razlika v ceni, ki lahko kljub subvenciji na italijanski strani znaša tudi tisoč do dva tisoč evrov, je dovolj utemeljen razlog, da pridejo italijanski kupci avtomobilov k nam,« so še povedali v kromberškem Autocommerce in pristavili, da v Sloveniji takšne subvencije še ni in je najbrž nikoli ne bo. Glede oglaševanja onkraj meje so povedali, da trenutno tega še ne počnejo, v kratkem pa zaradi vse večjega zanimanja italijanskih državljanov bodo začeli. Poudarili so tudi, da so cene ugodnejše tudi za ostale avtomobile, ki jih ponujajo, ne le za tiste, proizvedene v Italiji. Večje povpraševanje z druge strani meje pa naj bi se začelo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo oziroma v schengensko območje, ko se je zmanjšal obseg potrebne »papirologije« za takšen nakup, ki je do takrat večino odvrgnil od nakupa. »Postopek je danes precej poenostavljen, kar pomeni, da kupec slovenskega avtomobila za registracijo v Italiji potrebuje račun, poseben dokument, ki ga izda naš uvoznik, in potrdilo, da je italijanski državni blagajni plačal davek na dodano vrednost IVA. Postopek za pridobitev dokumentov traja dan, največ dva,« so še pojasnili v Autocommerce.

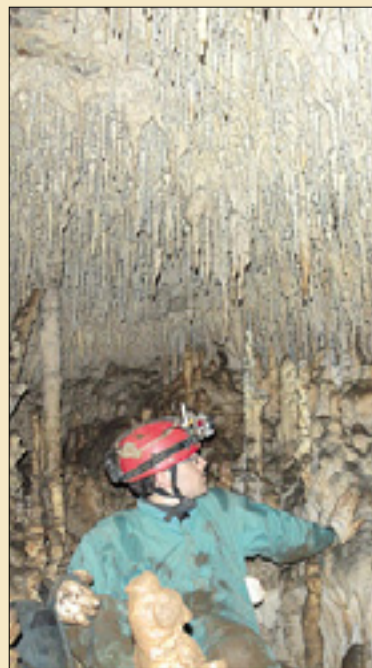
Nekoliko drugačna je zgodba z avtomobili višjega cenovnega razreda. V družbi Avtoselect v Kromberku, kjer prodajajo avtomobile znamke BMW in Toyota, prodajo italijanskim kupcem le nekaj avtomobilov na leto, kar je glede na vse prodane avtomobile zanemarljivo. »Pri avtomobilih, ki jih mi prodajamo, so cene načeloma zelo primerljive. Morda so v Sloveniji nekoliko ugodnejše,« so še povedali pri Avtoselectu in pojasnili, da je pri avtomobilih, ki stanejo 15 tisoč evrov, dva tisoč evrov velik prihranek, pri avtomobilih, vrednih 50 in več tisoč evrov, pa tistih tisoč oz. dva tisoč evrov ne pomeni veliko. Sicer se pri dražjih avtomobilih tudi drugače pogaja o ceni,« so še dodali v novogoriški družbi Avtoselect.

Nace Novak

KRAS - Septembra tečaj jamarstva

Jamarji vabijo v kraško podzemlje

Za izobraževalno pobudo stojijo štiri društva s Kraškimi krti vred

Jama Valentina v Cerovljah FOTO S.V.

Štiri jarmarska društva iz goriške pokrajine prirejajo osnovni tečaj jamarstva, ki bo potekal od 10. septembra do 15. oktobra v Trziču. Predstavniki društev A.F. Lindner iz Ronk, ADF iz Trziča, C. Seppenhofer iz Gorice in Kraških krtov z Vrha bodo tečajnikom na šestih teoretičnih srečanjih spregovorili o zgodovini speleologije, opremi in njeni uporabi, geologiji, osnovah kartografije in še marsičem, sočasno pa jih bodo pospremili na pet obiskov raznih jam na Tržaškem Krasu. Podoben tečaj so priredili pred kakimi tremi leti, po taktatnem uspehu pa pričakujejo, da bo tudi letos odziv uspešen.

Pri Kraških krtih skrbita za izobraževalno pobudo Michele de Lorenzo (334-6012657) in Srečko Visintin (335-5421420), informacije so na voljo tudi na spletni strani društva www.kraskirkrti.net ali preko naslova elektronske pošte micheledelo@tiscalit.it. Ob prijavi je treba vplačati 100 evrov prispevka; rok zapade 10. septembra. Teoretični del tečaja bo potekal ob četrtek-kih zvečer, medtem ko bodo ekskurzije ob nedeljah.

GORICA - V Dijaškem domu Simon Gregorčič

Priprava na šolo

Otroci pišejo naloge in ponavljajo učno snov - Poletno središče bo trajalo dva tedna

Udeležencem poletnega središča je junija družba KB 1909 podarila majice tednika Mladina

V Dijaškem domu Simon Gregorčič v Gorici sta se v ponedeljek začela zadnja dva tedna poletnega središča, ki sta v glavnem namenjena pripravam na začetek šolskega leta. Petinpetdeset otrok se tako v glavnem ukvarja s pisanjem domačih nalog in s ponavljanjem učne snovi, otroci, ki so lani zaključili zadnji letnik vrtca, pa se pripravljajo na vstop med šolske klopi. Seveda ne manjka niti zabave in rekreacije, pod

vodstvom Jana Zavrtanika in Ivana Bernetiča pa dopolnje poteka tudi košarkarski kamp športnega združenja Dom.

Junija je tik pred zaključkom poletnega središča družba KB1909 poklonila obiskovalcem Dijaškega doma rdeče majice, ki jih je pripravil tednik Mladina. Na njih je napis Jadrana je naš, fotografija z gojenci Dijaškega doma pa je bila objavljena v eni izmed poletnih števil slovenskega tednika.

NOGOMET - Zadnji teden kupoprodajne borze

Inter lovi še Sneijderja, Juventus pa Grossa

Črno-modri naj bi se zanimali tudi za Pandeva - Zalayeta v Bologno

MILAN - Nogometna kupoprodajna borza se bo končala 31. avgusta. A in B ligaši medtem hitijo še z zadnjimi premiki. Wesley Sneijder naj bi bil tik pred podpisom pogodbe z Interjem, čeprav sta španska časopisa As in Marca na spletni strani to demantirala. Nizozemski reprezentant je v moštvu madridskega Reala postal odveč, potem ko sta se kraljevemu klubu pridružila Cristiano Ronaldo in Kaká. Trener Interja Jose Mourinho si je že več tednov želel v Milano privabiti Sneijderja in vse kaže, da mu je le uspelo. Petindvajsetletni Sneijder se bo tako pridružil izjemnemu seznamu okrepitev, ki jih je pred novo sezono v klub zvalil Mourinho; dres Interja so že oblekli Samuel Eto', Diego Milito, Thiago Motta, Lucio in Marko Arnautović. Inter naj bi se obenem zanimal za makedonskega napadalca Gorana Pandeva, ki igra pri Laziju.

Fabio Grosso, član francoskega prvotigaša Lyona, pa naj bi se v teh dneh pridružil Juventus. Grosso sicer včeraj zaradi domnevne boleznj z Lyonom ni odpotoval v Bruselj, kjer je francoska ekipa sinoči igrala kvalifikacije za ligo prvakov proti Anderlechtu. Ker Grosso ni odpotoval v Belgijo, so se takoj pojavile govorice, da bo

Interjev trener José Mourinho ima na razpolago zelo širok izbor igralcev

ANSA

podpisal za turinsko staro damo. Če bi namreč na tekmi nastopil, potem v prihajajoči sezoni lige prvakov ne bi smel nastopiti za noben drug klub kot Lyon. Iz Lazia se je k Fiorentini prese-

lil 21-letni branilec De Silvestri. Bologna je najela vratarja Spitonija ter napadalca Zalayeta. Napadalec Livorna Diamanti pa je odšel v Anglijo. Podpisal je za londonski West Ham. No-

vega igralca ima tudi Bari, za apulijsko moštvo je podpisal španski zvezni igralec Yago. Udinese pa je za eno sezono najel nogometaša Sampdorie Paola Sammarca.

SMUČANJE - V 74. letu starosti

Umrli je Toni Sailer, legendarni smučar

Toni Sailer, ki je po številu zlatih kolajin na SP najuspešnejši smučar vseh časov, je v vlogi trenerja in direktorja avstrijske smučarske zveze ponesel Avstrijo med najboljšo smučarske države. Na sliki: Toni Sailer med smukaško tekmo leta 1958

ANSA

KITZBÜHEL - Legendarni avstrijski smučar Toni Sailer, ki je na olimpijskih igrah v Cortini 1956 osvojil tri zlate kolajne, je v ponedeljek po daljši boleznj umrl v 74. letu starosti. Sailer, rojen leta 1935, je v petih letih kariere osvojil vse, kar je bilo takrat mogoče osvojiti v tem športu. Na OI v Cortini d'Ampezzo leta 1956 je slavil v slalomu, veleslalomu in smuku. Nadvse uspešen je bil tudi na svetovnih prvenstvih. Takrat so za SP sicer šteli tudi olimpijski nastopi, tako da je imel Sailer tri naslove že v žepu, dodal je še neolimpijsko kombinacijsko zmago v Cortini in tri zmage (smuk, veleslalom, kombinacija) v Badgasteinu 1958. Sailer je kariero tako končal s sedmimi naslovi svetovnega prvaka, na SP 1958 pa je v zbirko dodal še srebro v slalomu.

Po številu zlatih kolajin na SP je tako najuspešnejši smučar vseh časov, za njim so tudi Jean-Claude Killy s šestimi ter Kjetil Andre Aamodt, Gustav Thöni in Ingemar Stenmark, ki so bili zlati po petkrat. Sailer se je smučarsko upokojil leta 1959, ko je bil star le 23 let.

Po končani karieri je bil »blisk iz Kitzbühla« med leti 1972 in 1976 trener in direktor avstrijske smučarske zveze, med leti 1986 in 2006 pa direktor znamenite smukaške tekme na Hahnenkammu v domačem Kitzbühlu. V Avstriji so ga leta 1999 izbrali za najboljšega športnika stoletja.

Sailer se ni izkazal le na športnem področju, saj je kot igralec sodeloval v številnih filmih in televizijskih serijah, posnel pa je tudi nekaj glasbenih plošč.

TENIS - 10.000 dolarjev

Na Padričah prestižni turnir brez Tržičanov

V vlogi igralca in trenerja pa bo nastopil bivši reprezentant Gilimberti,

Tennis Club Triestino prireja od sobote, 29. avgusta do sobote, 5. septembra mednarodni moški turnir z nagradnim skladom 10.000 dolarjev. Šlo bo za drugo izvedbo uradnega mednarodnega turnirja »future« pod okriljem mednarodne zveze ITF, ki bo obenem veljaven za pokal Carrservice.

Letošnji turnir, ki bo v Trst in okolico privabila skoraj 100 igralcev in njihovih spremljevalcev, so letos dodatno obogatili. V Padriče prihaja Giorgio Gilimberti, bivši reprezentant, ki je nastopil tudi v Davisovem pokalu. V dvojni vlogi igralca in trenerja bo nedvomno privabil na igrišča teniške navdušence. Letošnje posnetke polfinalnih dvobojev in finala si bo možno ogledati tudi po televizijskem programu italijanske teniške zveze Super-tennis na kanalu 224 Sky.

Prvi nosilec je letos Italijan Claudio Grassi, letnik 1985, ki je ta teden na 405. mestu mednarodne lestvice.

Lanskega zmagovalca 27-letnega Tenconija pa letos ne bo: v Buenos Airesu rojeni Italijan je letos napredoval na 170. mesto lestvice ATP. Na letošnji izvedbi ne bo niti Tržičanov. Lani sta nastopila gajevca Aleš in Borut Plesničar, letos pa ne bo ne njiju ne drugih tržaških igralcev. Barve naše dežele bodo branili Commisso, Bonadio in Molina. Ob italijanskih igralcih bodo nastopili tudi Slovenci in igralci iz drugih evropskih in neevropskih držav.

Po mednarodnih standardih morajo organizatorji na igriščih zagotoviti fizioterapevta in zdravnika. Tudi letos bo igralcem v primeru poškodb ali bolečin pomagala slovenska fizioterapevka Deborah Vitez. Igralcem bodo organizatorji nudili tudi prevoz, prostor za oddih, igrišča za treninge in servis za teniške loparje.

V kvalifikacijah bo nastopilo 64 igralcev, v glavnem turnirju pa 32. Vstop je prost. Med sponzorji je tudi Zadrudna kraška banka. (V.S.)

NOGOMET - LP

Fiorentina za uvrstitev v fazo skupin

FIRENCE - Fiorentina bo danes zvečer igrala še povratno srečanje proti lizbonskemu Sportingu za uvrstitev v fazo skupin lige prvakov. Prva tekma 2:2, neposredni prenos po Rai 1 ob 20.45. **Včeraj: Atletico Madrid** - Panathinaikos 2:0, **Anderlecht** - **Lyon** 1:3, **Debrecen** - **Levski** Sofija 2:0, **Maccabi** - Salzburg 3:0, **Zürich** - **Ventspils** 2:1. **Danes:** Arsenal - Celtic (2:0), Stuttgart - Temišvar (2:0), Olympiacos - Šerif (2:0), Nikozija - Koepenhaven (0:1).

EVROPSKA LIGA: Šahtjor - Sivaspor 2:0.

*Naprej ekipe v mastnem tisku.

KOLESARSTVO

Norveška zmaga po Beneluxu

AMERSFOORT - S kronometrom v dolžini 13,1 kilometra v nizozemskem Amersfoortu se je sklenila dirka po Beneluxu. Zmago na zadnji, 7. etapi je dobil Norvežan Edvald Boasson Hagen (Columbia), ki je vpisal tudi zmago v končni razvrstitvi dirke. Edini Slovenec na dirki Simon Špilak (Lampre) je bil na kronometru 40., skupno pa je zasedel 27. mesto. Norvežan je tako ubranil majico vodilnega, ki jo je nosil še pred sklepno etapo. »Zelo dobro sem odpeljal kronometer in počutim se res odlično,« je dejal zmagovallec.

VINOKUROV SPET - Kazahstanec Aleksander Vinokurov bo po odsluženju dveletni prepovedi nastopanja zaradi dopinga v soboto spet na startu koledarske dirke po Španiji v dresu moštva Astana.

FANTINEL - Predsednik Triestine Stefano Fantinel je bil imenovan za podpredsednika Lege Calcio za B-ligo. Predsednik Lege je Maurizio Beretta, podpredsednik za A-ligo pa Adriano Galliani.

LEGHISSA BRONAST - Na tekmi za 3. mesto finalnega dela evrolige na Portugalskem je italijanska nogometna reprezentanca na mivki, s katero igra Vesnin nogometaš Michele Leghissa, premagala Španijo s 5:4 in tako osvojila bronasto kolajno. V finalu je Rusija s 4:3 premagala Portugalsko.

ČEH V REKO - Nekdanji slovenski nogometni reprezentant Nastja Čeh je novi član hrvaškega nogometnega prvotigaša NK Rijeka. Čeh se je z vodstvom reškega kluba dogovoril za enoletno pogodbo z možnostjo podaljšanja še za leto dni, ki mu bo prinesla 100.000 evrov letne plače.

DINAMO KAZNOVAN - Disciplinska komisija Evropske nogometne zveze (UEFA) je prvo tekmo 4. kroga kvalifikacij za evropsko ligo med Dinamom iz Bukarešte in Liberecom registrirala s 3:0 za Čeha. Vzrok za kazen Romunom so incidenti navijačev, zaradi katerih je glavni sodnik pri Liberecovem vodstvu 2:0 v 88. minuti prekinil tekmo. Navijači Dinama, ki bo moral naslednje dve domači tekmi v evropskih tekmovalnih igrah pred prazničnimi tribunami, so po zaostanku svojega moštva skušali vdreti na igrišče. Ker se je glavni sodnik bal za varnost nogometašev (policiji in varnostnikom je sicer zadržanje uspelo zadržati za atletsko stezo), je moštvi poslal z igrišča in tekmo prekinil. Dinamo, ki bo ob vsem tem moral odšteti še 50.000 evrov denarne kazni, mora jutri na Češkem tako nadoknaditi kar tri gole zaostanka, če se želi prebiti v evropsko ligo.

NAPRODAJ VSTOPNICE - Slovensko nogometno reprezentanco 9. septembra v Mariboru čaka brzčas najpomembnejša tekma kvalifikacij za svetovno prvenstvo leta 2010. Tekmec bo Poljska, vstopnice za obračun pa so v prodaji od ponedeljka.

UMRLI OBLIKOVALEC KOLAJN - Oblikovalec olimpijskih kolajin in maskot za zimске olimpijske igre v Vancouveru naslednje leto Leo Obstbaum je nenadoma umrl pri 40 letih. Vzrok njegove smrti na domu v Ottawi še ni znan.

VSE NAJBOLJŠE

Danes praznuje človek, čigar vitalnost spominja na Leona Štuklja, ki je pri 100 letih še opravljal telovadne vaje na obročih. Vendar današnji slavjenec se začuda ni nikoli ukvarjal s športom, pa je kljub temu pri 96 letih še neomajno prožen, čil in poln energij. Mislimo seveda na Borisa Pahorja, zamejskega rekorderja v odmevnosti in pogumu.

Jutri pa bo praznoval zamejec, ki je ta čas ravno tako v ospredju medijskih poročil. Gre za letošnjo ženina na Kraški ohceti Deana Furlana, ki sicer ni športnik, ga pa v teh dneh čaka napor, primerljiv tistemu, ki ga opravijo desetero-bojci.

Med tistimi, ki obhajajo rojstni dan ta teden, pa smo vendarle izbrskali tudi

dva prava športnika. Prvi je Sočini odbojkar Mitja Čevdek, ki je praznoval v torek, 25. avgusta. V nedeljo pa bo slavil nekdanji odbojcarski trener, ki se je nato presunil v novinarstvo, zaradi česar ga bralci športnih strani našega dnevnika dobro poznajo. Iz previdnosti bomo navedli le začetnici - to sta A. K. -, kljub temu pa se nam zdi, da ga bo v nedeljo neizbežno zbudilo Abrahamovo neizprosno trkanje na vrata. (p.v.)

ODBOJKA - Letos dve ekipe v ženski C-ligi

Sloga dodatno okrepljena Bor Breg želi vključevati mlade

Na Opčinah trenira tudi Elisa La Bianca (lani pri Libertasu) - Pri združeni ekipi tudi Faimannova

Odbojarski ekipi Bor Breg Kmečka banka in Sloga List, ki bosta nastopali v ženski deželni C-ligi, sta v ponedeljek začeli s pripravami. Obe ekipi sta sicer v C-ligo prišli skozi šivankino uho: Sloga, ki je lani izpadla v D-ligo, je mesto v ligi dobila po zamenjavi lige z Libertasom, združena ekipa Bora in Brega, ki ji je lani za las spodletelo napredovanje, je bila v ligo vključena po repasažu. Po sezoni 2003/04 bomo tako v najvišji deželni ligi imeli spet dve slovenski ekipi.

Največ novosti je pri Slogi. Kot smo že poročali, bo člansko ekipo letos vodil Peter De Walderstein. Dvanajstčlansko skupino sta med poletjem okrepili podajalka Karin Crissani, ki ima večletne izkušnje v B-ligi, in napadalka Chiara Fazarinc, ki je lani igrala v Krmini, ki je ne pričakovano napredovala v B2-ligo. Na pripravah pa se je ekipi pridružila še Elisa La Bianca, letnik 1987, ki solidno igra v napadu. Trener De Walderstein je pojasnil, da bo Eliso, ki je pred prihodom k openskemu klubu igrala pri Libertasu v C in B2-ligi, eno leto tudi pri Boru, izkoristil v vlogi korektorja. »Ekipa je na papirju res okrepljena, sedaj pa bo treba preveriti uigranost. Letošnji cilj je brezpogojno obstanek v ligi, kar bo več, pa bo seveda dobrodošlo,« je povedal trener. Mladink niso vključili v ekipo: le-te bodo izkušnje nabirale v 1. diviziji. Slogašice bodo pred prvim nastopom v deželnem pokalu formo preverile na tradicionalnem mednarodnem turnirju Bazoviških junakov. Prva tekma bo v soboto 19. septembra proti Gradisci, že naslednji dan pa najbrž derbi s Kontovelom.

Na Stadionu 1. maj pa se je v ponedeljek zbrala razširjena skupina združene ekipe Bora in Brega. Igralkam, ki so lani nastopale v D-ligi, pa so bosta pridružile še štiri mlajše igralke, ki se nastopajo v prvenstvu U16. S treniranjem sta začeli tudi sestri Colsani, Aleksija (lani pri Slogi List) in Melina, ki se bosta po vsej verjetnosti pridružili članski združeni ekipi. Jedro ekipe pa ostaja enako: »Glavni cilj je vključevanje mlajših igralok. Skrita želja je, da bi na igrišču lahko igrala samo mladinke,« je napovedal trener Smotlak in dodal, da bo vsekakor prvenstveni cilj obstanek v ligi. Združena ekipa Bor Breg Kmečka banka je po odhodu Roberte Contin dobila tudi novega libera. V obrambi bo igrala Antonella Faimann, ki se k svetoivanskemu klubu vrača po nekajletnem mirovanju.

Program dela je že začrtan: Silva Meulja bo s pomočjo trenerja Saše Smotlaka prva dva tedna vsak dan vodila kon-

Bor Breg Kmečka banka je s treningi začel na Stadionu 1. maja. Sloga trenira v šolski telovadnici na Opčinah, prvenstvene nastope pa bo igrala v Repnu

KROMA

dicijsko pripravo, nato pa bo ritem dela manj intenziven. Med letom bo združena ekipa trenirala trikrat do štirikrat tedensko. Skupina je letos razširjena (skupno je 19 igralok), saj bo prisotnost na treningih nekaterih odvisna od delovnih obveznosti in poškodb. Bor Breg Kmečka banka ne bo nastopal v deželnem pokalu. Prvi uradni nastop ga čaka 27. septembra na Memorialu Laure Maver, pred tem pa se bo uigral na prijateljskih tekmah. (V.S.)

BOR BREG KMEČKA BANKA 2009/10: podajalka: Tjaša Gruden (78), Giulia Sadlowski (80), Martina Žerjal in Stefania Visintini (obe 94); blokerke: Ivana Flego (80), Maria Della Mea (88), Ingrid Sancin (73), Kristina Bezenšek (77), Katerina Pučnik (94); krilne napadalka: Katja Vodopivec (76), Katja Spetič (84), Anja Grgič (89), Lara Legovich (85), Irina Kneipp (94), Melina Colsani (93); korektorji: Martina Flego (77), Nataša Žerjul (84), Aleksija Colsani (90), libero: Antonella Faimann (76).

SLOGA LIST 2009/10: podajalka Karin Crissani (82) in Daniela Ciocchi (76), blokerke: Staška Cvelbar (83), Jessica Maurovich (90) in Barbara Gregori (70), krilne napadalka: Chiara Fazarinc (87), Tanja Babudri (89), Alice Spangaro (88), Michela Spangaro (89), korektorja Fanika Starec (85) in Elisa La Bianca (87), libero Ivana Gantar (84). Trener: Peter De Walderstein.

ATLETIKA - Mednarodni pokal Alpe Jadran Novi evropski veteranski rekord Fabia Ruzzierja

Lonjski hitrohodec Fabio Ruzzier (na sliki na najvišji stopnički v Zadru) je na peti preizkušnji mednarodnega pokala Alpe Jadran v Zadru na Hrvaškem tekmoval kot prerojen. V hitri hoji na 5 kilometrov je z odličnim časom 22:28,93 premočno slavil zmago in izboljšal evropski veteranski rekord. Zanj je bil to letošnji najboljši čas. »Škoda, da nisem tega časa dosegel pred kratkim na svetovnem ve-

teranskem prvenstvu na Finskem, saj bi tako odnesel domov zlato kolajno,« je dejal Ruzzier. Za njim se je v Zadru uvrstil slovenski hitrohodec Vladimir Veršec (23:48), tretji pa je bil Hrvat Želimir Haubrih (25:05). V ženski konkurenci je zmagala bosanska tekmovalka Melila Halilović (26:03). Ruzzier vodi tudi v skupni razvrstitvi. Prihodnja tekma pokala bo 5. septembra v Judenburgu v Avstriji.

KOŠARKA

Danes na Opčinah Jadran proti Cornu di Rosazzo

Jadran Mark se bo po prvih treningih že preizkusil na prvi prijateljski tekmi. Na Opčinah se bodo varovanci trenerja Grbaca pomerili s Cornom di Rosazzo, ekipo, ki bo letos nastopala v amaterski B-ligi. Tekma se bo začela ob 21. uri, vstop je prost.

Breg, ki bo letos nastopal v deželni C-ligi, pa bo v petek ob 19. uri igral prijateljsko tekmo proti Portorožu v dolinskem športnem centru Silvana Klambiana.

NOGOMET

Vesna nocj v Tržiču

Sinoči se je v Tržiču (igrišče Cosulich) začel tradicionalni predprvenstveni turnir »Francesco Brienza«, ki ga organizira tržički klub Fincantieri. Danes zvečer bo v okviru skupine B nastopila kriška Vesna, ki bo ob 19.30 igrala najprej proti San Canzianu (1. AL). Po 45 minutah se bo porazenec s prve tekme pomeril z Muggio (elitna liga), proti kateri bo nato igral še zmagovalec. V skupini A nastopajo Fincantieri, Turriaco in Staranzano, v skupini C pa Ronchi, Fogliano in Romana. Prvovrščena ekipa se bo uvrstila v finale, ki bo čez en teden.

KOLESTARSTVO

Devinova kolesarja na cestni dirki v Pierisu

Preteklo nedeljo sta Devinova kolesarja Matteo Visintin in Erik Mozan nastopila na cestni dirki v Pierisu v prirediteljski ekipi Team Isonzo za 17. pokal Elettromarket.

22 nastopajočih prvega letnika in 25 tekmovalcev drugega letnika je prevozilo 41,9 km dolgo progo s povprečno hitrostjo 33,2 km/h. Tokrat so kolesarji tekmovali skupaj, prevoziti so morali šest krogov. Bil je vetroven dan in to je bilo za kolesarje še bolj naporno. Končni zmagovalec Mattia Vianello je pri zadnjem kilometru pobežnil in zmagal. Devinovca Matteo Visintin in Erik Mozan sta privozila na cilj v glavnini in zasedla 5. oziroma 13. mesto v svoji kategoriji.

Obvestila

ŠZ OLYMPIA prireja skateboard šolo (trener Miha Vogrinčič) ob ponedeljku, 31.8. dalje, na plošči pred telovadnico »Olympia« na drevoredu XX. septembra 85 v Gorici. Vpisovanje in informacije na 0038640177380 (Miha Vogrinčič).

AŠD SOKOL pod pokroviteljstvom ZSSDI organizira na odprtem igrišču v Nabrežini naslednje poletne priprave v košarki: Letniki 1998, 1999 in 2000 od ponedeljka 31. avgusta do sobote 5. septembra 2009 od 17.30 do 19. ure. Letniki 1996 in 1997 od ponedeljka 31. avgusta do sobote 5. septembra 2009 od 8. do 12. in 30. Urnike nadaljnjih treningov bomo javili na pripravah. V primeru slabega vremena bodo treningi v nabrežinski telovadnici.

ŠD KONTOVEL in AŠD SOKOL organizirata v sodelovanju z ZSSDI odbojarski kamp od ponedeljka, 31. avgusta do petka, 4. septembra od 8.30 do 16.00. Kamp je namenjen deklicam letnikov 2002-1996. Vpis neposredno pred začetkom kampa. Zbirališče bo v ponedeljek, 31. avgusta (ob 8.30) na igrišču na Kontovelu. INFO: 3383277407 (Nicole) in 3397702957 (Anja).

ŠZ BOR Gimnastični odsek obvešča, da bodo potekale intenzivne priprave za vsa dekleta od 6. leta dalje, ki se že ukvarjajo z ritmično gimnastiko od 31.8. do 9.9. do 12. Za informacije in prijave pokličite na tel. 3282733390 (Petra)

OKVAL in ZSSDI prireja od 31. avgusta do 4. septembra v telovadnici v Doberdolu odbojarski kamp za deklice in dečke od 6. do 12. leta starosti. Kamp bo vodil odbojarski trener Leon Hrovat. Društvo bo poskrbelo za prevoz iz sosednjih občin; informacije in vpisovanje na tel. 3281511463 (Ingrid) ali 3932350925 (Sandro v večernih urah).

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM prireja Cheerleading Free Open Day v soboto, 5. septembra, od 9. do 16. ure v telovadnici F. Vek na Opčinah. Brezplačni dan s plesnimi in navijaškimi delavnicami ter demonstracijami društvenih skupin. Namenjen je osnovnošolcem, srednješolcem in višješolcem. Prijave in info na tel. št. 3497597763 (Nastja) ali info@cheerdancemillemium.com

CHEERDANCE MILLENIUM in ZSSDI organizirata »Poletni plesni center« v telovadnici OŠ Bevk na Opčinah od 31.8. do 4.9. Kamp je namenjen deklicam in dečkom od 3 do 12 let. Vpis je možen na tel. št.: 3497597763 (Nastja), 3356278496 (Nikol) ali na info@cheerdancemillemium.com.

BALINANJE - V okviru sežanskega občinskega praznika

V znamenju prijateljstva

Na turnirju v Pliskovici so nastopile tudi ekipe s tržaškega Krasa - Zmagala je združena ekipa Lokev-Pobegi

Balinarji na turnirju v Pliskovici

O.K.

Balinarski klub Pliskovica, ki združuje 15 članov, je sežanski občinski praznik počastil s tradicionalnim balinarskim turnirjem, ki se je letos odvijal že 24. zapored. Na turnirju je nastopilo 16 ekip, iz zamejstva pa so tekmovala Zarje iz Bazovice, Gaje s Padrič in Gropade, Kraškega doma iz Repen, Krasa iz Zgonik in Primorja s Proseka. Tekmovalci so se že od jutranjih ur, ko so domačini pripravili tudi pohod Od vasi do vasi, pomerili na dvosteznem balinišču v Pliskovici, pa tudi v Kobjeglavi in Repentabru. Prehodni pokal, ki so ga lani prvič uvedli v spomin na pokojnega domačega balinarja Jožeta Vrabca, je letos podelil njegov brat Milan Vrabec, ki je prišel iz Avstralije na dopust v domači kraj. Prejela ga je združena ekipa Lokev-Pobegi. Druga je bila ekipa Rovne Štorje pred Krasom Opatje selo in Gajo Padriče-Gropada. Branko Može je kot predstavnik sežanske občine podelil pokale za prve štiri uvrščene ekipe, medtem ko so pokal prejele še ekipe do osmega mesta: Pliskovica, Hrast Kobjeglava, Repentabor in Kras Zgonik. Najmlajši udeleženec tekmovanja je bil domačin Primož Durcic, ki se je uvrstil v finale državnega prvenstva posamezno zahodna skupina s tekmo v Idriji. Mladi balinarji v zahodni ligi pa se bodo 30. avgusta pomerili na državnem prvenstvu v Kobjeglavi, kjer bodo nastopile še ekipe iz Košane in Gorških Brd. Po besedah predsednika BK Pliskovica Aleša Žerjela pa njihovo društvo tekmuje na raznih prijateljskih turnirjih kot tudi v občinski ligi.

Olga Knez

Bojan Brezigar

Iran, imperij razuma

Čas, ko se vera loči od ljudstva in ljudstvo obrne hrbet veri

5

V zgodovini Perzije nimajo vse vladajoče dinastije istega pomena. Prvzaprav se z vidika arhitekture in kulture omenjajo predvsem trti dinastije; poleg Ahemenidov še Sasanidi in Safavidi. Konec dinastije Ahemenidov je zapečatil Aleksander Veliki, sledili so Seleucidi in Parti, nato pa od leta 224 do leta 642 Sasanidi.

Sasanidi so pomembni predvsem iz dveh razlogov: zaradi zelo značilne arhitekture in zaradi degeneracije zoroastrske vere, ki je nato privedla do naglega prevzema islama v državi.

V Sarvestanu, nedaleč od ceste, ki iz Širaza vodi v Kerman, je dobro ohranjena palača iz časa Sasanidov. Gre za nekakšen lovski dvorec, kajti Sasanidi so ljubili lov. Tu se prvič pojavlja nova arhitektonska prvina, kupola.

Ko smo pisali o Aleksandru Velikemu in uničenju Perzepolisa, nismo napisali, da obstajata o tem dogodku dve verziji. Po eni naj bi Aleksander dal porušiti Perzepolis, obstaja pa tudi verzija, po kateri je bil Aleksander Perzepolis zelo všeč in ga je želel ohraniti, vendar je palača zgorela med zabavo, ki so jo priredili, ko se je Aleksander vračal iz Indije. Streha je bila namreč lesena in slonela je na velikem tramovju.

To je problem, s katerim so se soočili Sasanidi in v njihovem obdobju je tramovje izginjalo in nadomeščale so ga kupole. Tudi zgradbe, v katerih na podeželju še danes živijo ljudje, so zgrajene na ta način: kupola ob kupoli, kar je temeljna značilnost perzijske arhitekture že več kot poldrugo tisočletje. Šele železobetone je to značilnost delno spremenil.

Pa še nekaj: Sasanidi so vsa poslopja gradili iz surove opeke; dejansko so bila cela mesta zgrajena iz blata. Dejstvo, da je kar nekaj teh objektov še ohranjenih, kaže na veliko dorečenost gradbene tehnike.

Bam je daleč najbolj znano mesto iz te dobe. Je največje mesto na svetu grajeno iz blata. Bilo je biser iranskega turizma, vse do leta 2003, ko ga je porušil katastrofalen potres. Žrtev je bilo veliko, tudi med tujci. Znana je zgodba o dveh ameriških zakoncih: z vodičko in šoferjem sta bila na ogledu Bama in želela sta tam ostati čez noč. Namestila sta se v majhnem hotelu, vodička in šofer pa sta se vrnila v Kerman z dogovorom, da se naslednjega jutra zopet srečajo in nadaljujejo z ogledom. »Midva bova nocoj uživala lepote Bama,« sta dejala ob slovesu. Mož je umrl in žena je preživela. Še se vrača v Bam.

Bam sedaj obnavljajo, vendar turistom ni dostopen. Zato turiste usmer-

jajo v Rayen, mesto, ki je bilo poletna rezidenca guvernerja Bama.

Rayen je nekakšna trdnjava na griču, pod katerem se je razvilo kar veliko mesto. Trdnjavo obdaja visoko obzidje, s katerega se ponuja krasen razgled na zasnežene vrhove; sneg tu ne skopni niti v poletnih mesecih. Reke, ki pritekajo z gora, omogočajo v teh krajih dokaj razvito kmetijstvo in ob cesti se razprostirajo nasadi fig in pistacij; videti je, da je zemlja rodovitna in kmetje so tu organizirani, opremljeni s traktorji. Še zlasti pistacije so menda zelo donosne.

Ni čuda, da so si guvernerji Bama, ki leži na bolj puščavskih tleh, izbrali ta kraj za poletno rezidenco. Skozi obzidje vodijo dokaj ozka vrata, v notranjosti pa se pred teboj odpre pravo mesto. Vse je grajeno iz surove opeke, blata in slame. Tu ni veliko dežja, ampak, če dežuje, pač škodo popravijo kar z istim blatom in slamo. Prvzaprav je vse dokaj enostavno.

Zanimivo je, da je notranjost prostorov hladna, čeprav je zunaj prava pripeka. Dimnikov ni, so pa luknje v stropu kuhinj. Sredi trdnjave je vodnjak, ki je zagotavljal pitno vodo tudi v sušnih časih. Sicer pa je uradna rezidenca guvernerja povsem ločena od bivališč za »navadne ljudi«, ki v času Sasanidov niso uživali nobenih pravic. Za to rezidenco je zanimivo, da vsebuje arhitektonsko prvino, ki je še danes značilna za perzijsko oziroma iransko arhitekturo: to je iwan, prostor zaprt na treh straneh in odprt na četrti, ki se odpira na dvorišče kvadratne oblike. Okoli dvorišča se odpirajo štirje iwani, in tu se je odvijala glavna vsakodnevna življenja: prostori so zračni, vendar senčni, kar je

za tiste vroče kraje zelo pomembno. Tu so prebivalci sedeli in kadili. V rezidenci sta dve taki strukturi, ena je zasebna guvernerjeva, druga pa za goste in morebitna javna srečanja.

Kar pa zadeva kajenje, še ena zanimivost. V Rayenu je bila tudi tržnica, bazar, ki za turiste še deluje. Tu nekateri obrtniki izdelujejo orodje, ki so ga nekoč uporabljali za predelavo opija. In to opremo tudi prodajajo...

Sasanidi so utrdili perzijski imperij. Njihov sovražnik ni bila več Grčija ampak rimsko cesarstvo. Z Rimljani so najpomembnejšo zmago dosegli v Edesi v današnji Grčiji, ko so tudi zajeli cesarja Valeriana, ki je nato umrl v ujetništvu.

Ta dogodek je zabeležen na reliefu, ki je vklesan v Nash-e Rostamu, natančno tam, kjer so v steni vklesani grobovi Ahemenidov. Sasanidi so prav v to

steno vklesali nekaj reliefov, ki označujejo najbolj slavna obdobja njihove dinastije. Z izbiro kraja so očitno pokazali na kontinuiteto z Ahemenidi in torej na moralno nasledstvo prvega perzijskega imperija. Med reliefi, ki so zelo dinamični, veliko bolj od reliefov v Perzepolisu, je kronanje kralja Sasanidov, je pa tudi zmaga nad Rimljani in zajetje cesarja Valeriana. Na vseh reliefih pa se pojavlja svečenik zoroastrske vere. Sasanidi so jo namreč razglasili za državno veroizpoved.

Prav na tem kraju je štirioglasto poslopje, nekakšna kocka, kjer naj bi našli kamnite ploščice z vklesanim besedilom aveste, nekakšnega svetega pisma zoroastrske vere. Verjetno gre za kopijo, kajti v času invazije Aleksandra Velikega se je izvirno besedilo izgubilo in šele v obdobju Sasanidov so ga ponovno oblikovali.

Skratka, v času Sasanidov je vera zadobila nov značaj in svečeniki so pridobili veliko oblast. Zelo omejene so bile tudi možnosti šolanja: šolali so se samo sinovi bogatašev, pri čemer te besede ne moramo pojmovati po današnjih kriterijih. Šolanje je pomenilo predvsem, da se je nekdo izučil obrti, tega pa nižjemu sloju prebivalstva niso dovolili. Duhovniki so to odločitev podpirali in še dodatno ustvarjali razlike v družbi.

To pa tudi pomeni, da se je navadno ljudstvo, ki je živelo v pogojih, ki niso daleč od suženjstva, oddaljilo od vere, ker v njej ni našlo utehe oziroma odgovora na težko stanje, v katerem je živelo.

Ko se je torej pojavil islam, je tu naletel na zelo plodna tla. Mohamed je govoril o tem, da so vsi ljudje enaki in da ni sprejemljiva nobena oblika suženjstva. Perzijci so novo vero sprejeli; prvzaprav so jo izkoristili predvsem zato, da se otresejo oblastvenih duhovnikov, ki so, poleg vladarskih družin, še dodatno zatirali in izkoriščali ljudstvo. V dveh stoletjih je celotna Perzija postala islamska; tisti, ki so vztrajali pri prejšnji veri, so bili emarginirani ali so se izselili. Tudi vladarji, ki so kaj kmalu uvideli, kam veje veter, so se temu prilagodili.

Odtlej je islamska vera dominirala tudi Perzijo. Dinastije Sasanidov je bilo konec, dolga leta so Perzijo vladali Arabci in Turki, nato so po vmesnem obdobju Seldžukov državo zasedli Mongoli, novo obdobje perzijske države pa se začela skoraj tisoč let po koncu dinastije Sasanidov, ko je leta 1502 prišla na oblast dinastija Safavidov. Njen vzpon predstavlja začetek zlate dobe Perzije.

se nadaljuje

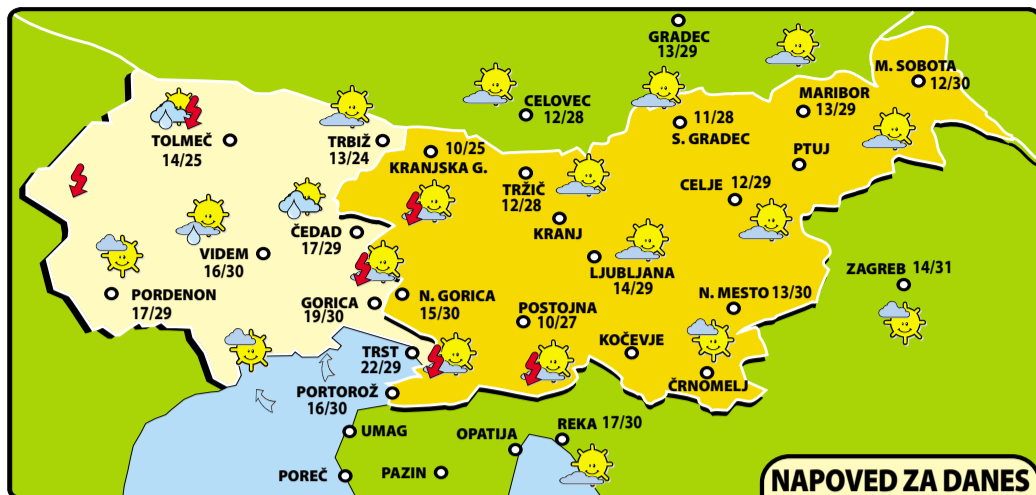
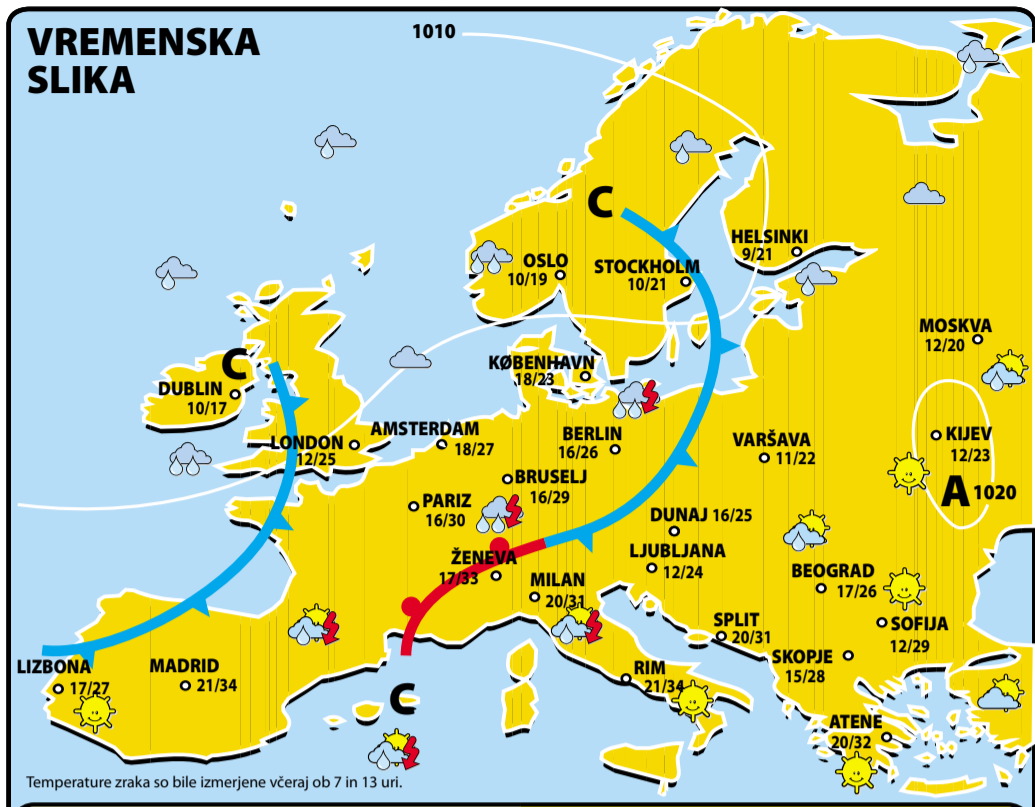

Zgoraj: trdnjavo obdaja visoko obzidje, s katerega se ponuja krasen razgled na zasnežene vrhove; sneg tu ne skopni niti v poletnih mesecih.

Levo: tu nekateri obrtniki izdelujejo orodje, ki so ga nekoč uporabljali za predelavo opija.

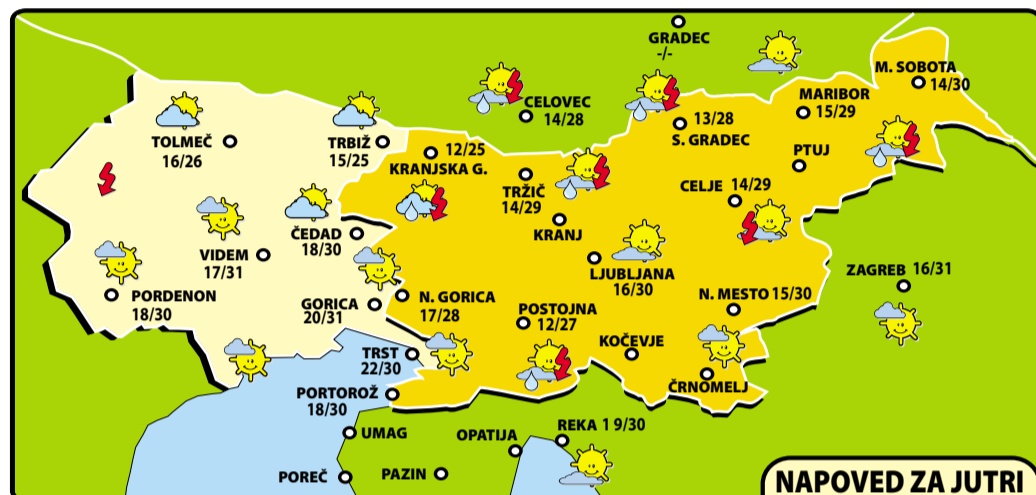
Desno: gre za nekakšen lovski dvorec, kajti Sasanidi so ljubili lov. Tu se prvič pojavlja nova arhitektonska prvina, kupola.

Dopoldne bo povsod prevladovalo zmerno oblačno vreme, čez dan se bo nekoliko pooblačilo zlasti v hriboh. Popoldne bodo možne plohe in nevihte, ki bodo verjetnejše v Karnji. Tudi drugod po deželi niso nevihte povsem izključene. Ob morju bo pihal šibak do zmeren južni do jugovzhodni veter. Nekoliko soparnejše bo kot prejšnje dni.

Večinoma sončno bo, popoldne bodo predvsem v zahodni Sloveniji nastale posamezne nevihte. Najnižje jutranje temperature bodo od 10 do 16, najvišje dnevne od 25 do 30 stopinj C.

Po nižinah in ob morju bo zmerno oblačno, pihali bodo krajevni vetrovi. V predalpskem svetu in v Alpah bo več spremenljivosti, popoldne ni povsem izključena kakšna krajevna nevihta.

Jutri in v petek bo povečini sončno in vroče. V četrtek popoldne bo predvsem na zahodu in severu države možna kakšna nevihta.

Danes bo Alpe oplazila atlantska fronta, nad našo deželo bodo zato začasno dotekali šibki jugozahodni tokovi, ki bodo občasno vlažnejši.

Nad Alpami je oslabiljena hladna fronta, nad vzhodno Evropo pa območje visokega zračnega pritiska. S šibkimi jugozahodnimi vetrovi k nam priteka bolj toplel in dokaj suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 6.19 in zahaja ob 19.54
 Dolžina dneva 13.35

BIOPROGNOZA
 Danes bo sprva vremenski vpliv ugoden, popoldne bo po nekaterih nižinah občutek soparnosti. Najbolj občutljivi bodo imeli značilne vremensko pogojene težave. Moteno bo spanje v noči na četrtek.

MORJE
 Morje je skoraj mirno, temperatura morja je 22,9 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	27	2000 m	13
1000 m	22	2500 m	10
1500 m	17	2864 m	8

UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu v gorah dosegel 7, po nižinah 6 in pol.

PLIMOVANJE
Danes: ob 2.10 najvišje -4 cm, ob 6.22 najnižje -12 cm, ob 13.44 najvišje 31 cm, ob 22.26 najnižje -23 cm.
Jutri: ob 14.00 najvišje 21 cm, ob 0.53 najnižje -27 cm.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

POLETNI FOTOUTRIP '09

NA POČITNICE S PRIMORSKIM DNEVNIKOM

Tudi na Plaza de Revolution v Havani beremo Primorski Dnevnik www.primorski.eu

SEUL - Vesoljska tekma na Daljnem vzhodu Južna Koreja sama izstrelila svoj satelit

SEUL - Južna Koreja je včeraj izstrelila svojo prvo raketo, ki je v vesolje ponesla telekomunikacijski satelit, ki pa se ni uspešno utiril. Južna Koreja je izstrelitev rakete, ki so jo pozorno spremljali tudi v Severni Koreji, sprva načrtovala že za konec julija, a jo je večkrat prenesla zaradi tehničnih težav. Včeraj je šlo pri izstrelitvi sprva vse po načrtih, so po poročanju ameriške tiskovne agencije AP sporočili iz Seula. Raketo so okoli 10. ure po srednjeevropskem času izstrelili iz vesoljskega centra na otoku Oenaro, 450 kilometrov južno od Seula, pet minut kasneje pa se je druga stopnja rakete uspešno ločila od prve. Druga stopnja rakete je ponesla satelit v orbito, a ga ni uspešno utirila, je sporočil južnokorejski minister za znanost Ahn Byong Man.

Izstrelitev si je preko neposrednega televizijskega prenosa ogledalo več milijonov Korejcev. Južna Koreja je prvič sama izstrelila telekomunikacijski satelit. V vesolju ima sicer že enajst satelitov, ki pa jih je tja ponesla s tujimi raketami. Tudi tokrat je izstrelila raketo, zgrajeno s pomočjo ruske tehnologije, a s svojega ozemlja. Kot navaja AP, se želi Južna Koreja z izstrelitvijo rakete priključiti vesoljski tekmi na Daljnem vzhodu in s svojimi zmogljivostmi konkurirati Kitajski, Japonski in Indiji.

V Severni Koreji so že pred današnjo izstrelitvijo opozorili, da bodo pozorno opazovali, kako se bodo na južnokorejsko raketo odzvali v svetu, zlasti v ZDA. Severna Koreja je aprila izstrelila lastno večstopensko raketo, ki naj bi prav tako v vesolje ponesla satelit. Toda mednarodna skupnost je to ocenila kot preizkus balistične rakete, ki bi lahko ponesla jedrsko orožje. Varnostni svet ZN je zaostрил sankcije proti režimu v Pjongjangu, ker naj bi kršil prejšnje resolucije, ki Severni Koreji prepovedujejo aktivnosti z raketno tehnologijo.

V Južni Koreji opozarjajo, da izstrelitev obeh raket ne gre primerjati. Poudarjajo, da so dejanja Južne Koreje popolnoma transparentna in zagotovo namenjena miroljubni uporabi raketne tehnologije. »Naša država, podpisnica mednarodnih sporazumov o neširjenju jedrskega orožja, se je vesoljskega razvojnega programa lotila odgovorno in odprto,« pravi tiskovni predstavnik obrambnega ministrstva v Seulu Won Tae Jae. (STA)